CENTRUL ÎNAINTAȘ a murit în zori!

Farsă în 3 acte

de AGUSTIN CUZZANI

AGUSTIN CUZZANI

Agustin Cuzzani, autorul „farsei" Centrul înaintaş a murit în zori, *pe care o publicăm în acest număr al revistei noastre, este în mişcarea scriitoricească şi teatrală a Argentinei de azi, un nume de largă circulaţie. Deşi tînăr (are 35 de ani), el este autorul a două romane şi al altor cîtorva piese de teatru, un prolific scenarist de filme şi animator al aşa-numitelor teatre independente din Argentina, un asiduu iniţiator al iubitorilor de teatru în estetica dramaturgiei şi artelor scenice, pe calea conferinţelor. A obţinut două distincţii: Premiul Naţional „Argentores" al Societăţii Autorilor Dramatici din Argentina pentru* Centrul înaintaş... *(în 1955) şi Premiul Naţional pentru cea mai bună adaptare cinematografică (în 1957). Operele lui au fost traduse în o seamă de limbi străine: rusă, portugheză, franceză, cehă, bulgară, italiană.*

Calităţile care l-au consacrat şi-i justifică preţuirea de care se bucură sînt determinate de ataşamentul deschis faţă de viaţa şi năzuinţele maselor populare, faţă de lupta lor pentru dreptate şi libertate naţională şi socială. De aci, caracterul profund popular-realist (chiar cînd foloseşte simboluri) al scrisului său; de aci, accentele puternic satirice la adresa reprezentanţilor claselor exploatatoare şi ai imperialismului, la adresa moravurilor şi moralei acestora. În acest sens trebuie de altfel înţeleasă „farsa" Centrul înaintaş a murit în zori: *în sensul demascării sinistrei farse care se ascunde în atît de trîmbiţatul mod de viaţă al lumii capitaliste.*

CUVÎNTUL AUTORULUI

Rîsul nostru va răzbate triumfător ca zorii zilei — odată cu ciripitul păsărilor —, spune un mare poet. Mie mi-e drag rîsul, dar ştiu că zorile se cer cucerite prin strădanii şi luptă.

Precum biblicul Moise, mort înainte de a pune piciorul pe pămîntul făgăduinţei, în lunga istorie a omului, nutrită cu sîngele multor eroi ce-au rîvnit o lume mai bună, martirii anonimi ai tuturor ştiinţelor, necunoscuţii deschizători de drum ai tuturor cuceririlor, toţi eroii neştiuţi de nimeni, n-au rîs triumfători în faptul dimineţii, odată cu ciripitul păsărilor. Nu. Ei... au murit în zorii zilei.

Eu, care iubesc rîsul şi iubesc zorile, aş vrea să cînt pe omul care — sinteză nedeterminată a poporului — duce înainte istoria şi se face depozitarul unui viitor de lumină.

De aceea, piesa mea izvorăşte dintr-un mic nucleu de probleme populare şi are ambiţia să se proiecteze înspre cele mai universale conflicte ale civilizaţiei noastre.

Nu ştiu dacă rezultatul va fi la înălţimea scopului. Dar însuşi faptul de a mă fi încumetat la o asemenea aventură mi se pare o răsplată îndestulătoare pentru nesfîrşita dragoste ce-o nutresc protagoniştilor mei.

PERSONAJELE:

Cacho Garibaldi	*centru înaintaş al echipei de fotbal „Nahuel Athletic Club“ ;*
Gardianul ;	
Vagabondul ;	
Preşedintele Clubului „Nahuel Athletic“ ;	
Rodriguez	*secretarul Clubului „Nahuel Athletic“;*
Dominga	*mătuşa lui Cacho Garibaldi ;*
Ennesimo Lupus	*magnat al finanţelor, al industriei, al comerţului şi al producţiei. Colecţionar de făpturi omeneşti ;*
Profesorul	*fizico-matematician ;*
King-Kong	*om-maimuţă ;*
Hamlet ;	
Nora Rodrigova	*balerină clasică ;*
Portărelul I ;	
Portărelul II ;	
Avocatul ;	
Licitatorul ;	
D. Cannis	*faimos industriaş, fabricant de frînghii;*
D-na Cannis ;	
Dulgherissimul.	

Dulgheri. Creditori. Suporteri (admiratori ai lui Garibaldi, pasionaţi după fotbal). Paji. Vînzători. Un băieţel. Un turist. Un cor de detectivi. Judecătorul-Corb. Procurorul-Corb. Avocatul-Corb. Prezentatorul programului. Călăul. Vocea crainicului.

ACTUL I

Vastă piaţă, cu bănci, felinare şi gazon brăzdat de alei. In fund, la marginea scenei, zidul înalt şi crenelat al unei închisori. In el, o ferestruică, luminată de la ridicarea şi pînă la coborîrea cortinei. Are zăbrele de fier. In primul plan se văd rampe, practicabile, pasarele şi spaţii goale. La ridicarea cortinei, scena slab luminată de felinare mohorît-galbene. Un gardian apare din dreapta, legănîndu-şi bastonul în mînă şi fluierînd ceva între dinţi. In buzunar are o lanternă şi un teanc de hîrtii, care se văd în parte şi care seamănă cu nişte caiete-program de cinema. Gardianul înaintează şi se opreşte în dreptul unei bănci aşezate lateral, pe care o ciocăneşte cu bastonul, parcă pentru a trezi pe cineva.

GARDIANUL : Hei ! Hai, trezeşte-te ! *(Agită bastonul.)* Trezeşte-te odată ! *(Mai întîi se agită ceva, ca şi cum un corp omenesc s-ar mişca prin somn. Apoi apare, stînd în capul oaselor şi scărpinîndu-se în creştet, Vagabondul. E un bărbat de cincizeci de ani, prost îmbrăcat, cu un aer neglijent. N-are însă înfăţişarea unei haimanale, ci mai curînd aceea a unui filozof în mizerie. Un visător fără căpătîi, puţin cinic şi puţin sentimental. La început, clipeşte buimăcit.)*

VAGABONDUL : A ! Dumneata erai ? Am avut un vis îngrozitor. *(Trezindu-se de-a binelea.)* Da' ce s-a întîmplat, domnu' Gardian ?

GARDIANUL : Trebuie să pleci. E interzis dormitul...

VAGABONDUL : Păi, nu dorm eu aici, mai în fiecare noapte ? O ştii doar şi dumneata.

GARDIANUL : Ordin de sus. Astăzi e interzis !

VAGABONDUL : Păi, noaptea n-a trecut încă ! De ce nu mă mai laşi un pic ? *(Gardianul dă din cap.)* Of, cum mă dor picioarele ! *(Gardianul dă iar din cap.)* Ştii bine cît alerg toată ziua.

GARDIANUL : Nu. Ţi-am spus că nu

se poate. Ordine stricte. *(Misterios.)* În piața asta o să aibă loc o ceremonie deosebit de importantă ; au fost invitați oameni foarte de soi ; trebuie să mă-ngrijesc să fie curat.

VAGABONDUL : Curat ? Ai dreptate, acu' văd și eu. Da' spune te rog, ce mai ceremonie o fi și asta, că trebuie omul să se scoale din pat la patru dimineața. Nu-i oră prea potrivită pentru ceremonii. Așa cred eu, cel puțin.

GARDIANUL *(privind către fereastra luminată a închisorii)* : O să fie în zori. Vezi ferestruica ceea ?

VAGABONDUL : Vreun deținut căruia nu i-e somn.

GARDIANUL : Nu că nu i-ar fi lui somn. Nu-l *lasă* să doarmă în noaptea asta. Și cum s-o crăpa de ziuă, o să-l spînzure ; chiar aici, în piață. Acum cred că îi dau mîncarea specială care se pregătește în asemenea împrejurări. Că pe urmă... *(Face un gest care imită strangularea.)*

VAGABONDUL *(mirat, oarecum neîncrezător)* : Asta-i ceremonia ? Și o să-l spînzure aici ?

GARDIANUL *(pe un ton poetic)* : În revărsat de zori ! *(Pauză.)* Din cauza orei nepotrivite, n-o să avem mult public. Dar or să vină cîțiva invitați speciali. Îndată or să vină și dulgherii, să ridice spînzurătoarea. Pe urmă... mă așteaptă și pe mine o muncă...

VAGABONDUL : Cum, adică ? Ai și dumneata o misiune în execuția asta ?

GARDIANUL : Te cred : să împart programele, să plasez oamenii la locurile lor, să mențin ordinea, să dau explicații. *(Arată teancul de programe din buzunar.)* Vezi astea ? Biletele sînt foarte strict numerotate ; nu se admite nici o excepție ; nici un bilet de favoare. Totul e cît se poate de bine organizat. Ce mai tura-vura... sper că m-ai înțeles... Numai noaptea asta... pe urmă, o să-ți stea la dispoziție, ca totdeauna.

VAGABONDUL : Mulțumesc. Foarte drăguț din partea dumitale... Deși... Nu știu dacă am să mai pot dormi într-un loc unde a fost spînzurat cineva. Eu, de felul meu, sînt cam impresionabil. Mă-nțelegi... Dar, fiindcă veni vorba..., cine-i condamnatul ?

GARDIANUL *(misterios)* : Nu se știe nimic.

VAGABONDUL : Nu ?

GARDIANUL : Nu. În program scrie doar atît : „Execuția unui delicvent periculos". Atît și nimic mai mult. *(Pauză.)* De data asta, toate amănuntele au fost trecute sub tăcere. Cred că la mijloc trebuie să fie amestecate persoane importante. Și dacă faptele s-ar aduce la cunoștința tuturor, ar putea să se lase cu scandal, manifestații, tulburări. Mai știu eu ce încă ! Singurul lucru care s-a aflat, este c-ar fi vorba de un individ tare periculos, un fel de monstru. Atît, fără nici o altă explicație.

VAGABONDUL : Păcat ! Mi-ar fi făcut plăcere să aflu... Să ucizi un om, așa, cum să spun... legal... asta, după părerea mea, e ceva atît de inuman, atît de rece și calculat, că fără să vrei, începi să ții cu victima. *(Pornește spre ieșire.)* În sfîrșit, fiindcă tot nu sînt eu bun pentru asemenea ceremonii, le cedez locul granguriIor dumitale. *(Se îndreaptă către fundul scenei, mergînd pe lîngă zidul închisorii. Cînd ajunge sub fereastra luminată, se întoarce către Gardian.)* Hei, domnu' Gardian ! *(Gardianul ia aminte.)* Vezi că sînt unii care-o duc noaptea și mai greu decît mine. Ce zici ? *(Arată fereastra.)*

GARDIANUL : O, nu te-ngriji de el ! Curînd, curînd, o să doarmă mult mai bine decît dumneata. *(Zîmbește. Vagabondul dă să plece, cînd deodată pe ferestruică zboară un caiet cu o copertă groasă. Vagabondul îl ridică, în timp ce Gardianul se întoarce cu spatele către el și se uită undeva în afara scenei. Vagabondul deschide caietul și îl răsfoiește mirat. Apoi, se reazemă de zidul din fundul scenei și începe să citească rar, cu glas tare.)*

VAGABONDUL *(citind)* : „Celui care va citi aceste rînduri. Sînt condamnat la moarte și am să fiu spînzurat chiar în zorii acestei zile, aici, în piața din fața închisorii... Am scris aceste însemnări în speranța că cineva le va găsi și va spune lumii, care este adevărul din toate cîte mi s-au întîmplat." *(Își întrerupe lectura, uitîndu-se spre Gardian. Acesta însă e preocupat de altceva și aproape că a ieșit de pe scenă. Din direcția în care privește Gardianul, începe să se audă, mai întîi departe, surd, corul dulgherilor. Vagabondul ridică din umeri și*

continuă să citească în tăcere, cu multă atenție.)

CORUL *(din culise, crescendo)*:

> *Rumeguş, rumeguş, creşte mîndru stejăruş.*
> *Noi dulgherii, muncitorii,*
> *noi ferăstruim stejarii,*
> *şi cîntăm trudind vrăjmaş...*[1]
> *(Bis)*

GARDIANUL *(foarte agitat)*: Dulgherii! Vin să ridice spînzurătoarea. *(Le face semn.)* Pe aici! Pe aici! *(Intră, păşind marțial, corul dulgherilor, în frunte cu Dulgherissimul.)*

CORUL: Rumeguş, rumeguş... etc. *(Mărşăluiesc bătînd pasul, fac apoi o întoarcere de 90 de grade şi se opresc, continuînd să bată pasul pe loc. Toți își țin sculele pe umăr în chip de arme.)*

GARDIANUL *(respectuos)*: Bine ați venit în această piață!

DULGHERISSIMUL: Dulgheri, stai! *(Corul se opreşte milităreşte.)* Domnule Gardian: sîntem dulgherii însărcinați să înălțăm la această oră aureolată arcada de lemn verde, menită să servească drept punte de trecere pentru un suflet păcătos, către beznele adînci ale infernului *(Vagabondul ridică ochii, priveşte mirat, apoi își continuă lectura)*, în lugubrul sălaş al lui Hades, unde rătăcesc, în eterna tăcere, umbrele blestemate ale celor osîndiți. *(Face un semn energic către cor.)*

CORUL *(fără să se deplaseze)*: Rumeguş, rumeguş, rumeguş...

DULGHERISSIMUL: Începeți! *(Corul se aşază în cerc. Toți își agită în aer sculele şi pornesc să mărşăluiască ritmic. Se încovoaie apoi, se ridică brusc, ca într-un dans indian, agitîndu-şi în aer ferăstraiele, dălțile, ciocanele. Din mijlocul cercului format de ei, răsare încet, ca la un semn magic, cum se întîmplă uneori în timpul cutremurelor, cînd din pămînt apar piscuri de munți, o spînzurătoare gata construită; şi, în timp ce aceasta se înalță lent, oamenii își continuă mersul ritmic în cerc, cîntînd cu intonații de ritual şi glas dulceag.)*

CORUL:

> *Puneți mîna pe ciocane, pe rindea, ferăstrău şi piroane!*
> *Pe brădiță, pe răzuş — rumeguş, rumeguş, rumeguş!*
> *Pe gealău, pe toporaş, rumeguş, rumeguş, rumeguş!*

Își continuă, în acelaşi ritm, mersul şi cîntecul, pînă cînd spînzurătoarea e gata înălțată.)

DULGHERISSIMUL: Iat-o, aşadar! Frumoasă treabă! O, tu, spînzurătoare inocentă şi asasină, te salut! *(Către cor)* Dulgheri, drepți! *(Corul face drepți, fiecare rămînînd la locul lui. Apoi, formația se strică şi toți înaintează spre avanscenă, ştergîndu-se de sudoare.)*

DULGHERUL I: Uff, ce muncă!

DULGHERUL II: Da' uite-te la ea! Uite-te ce frumoasă a ieşit!

DULGHERUL III: Ție toate-ți par frumoase!

DULGHERUL II: Aşa sînt eu, ce vrei? Cînd fac un pat, m-apucă somnul; cînd fac o masă, parcă aş avea chef să mă aşez să mănînc...

DULGHERUL III: Şi acuma... ai avea chef de...? *(Gest de strangulare.)*

DULGHERISSIMUL: Ascultă, şefule, dumneata eşti cumva de pe aici, din cartier?

DULGHERUL I: Născut şi crescut aici, chiar lîngă pîrnaie...

DULGHERUL II: Aşa? Lîngă pîrnaie? Şi de ce nu ne-ai spus-o mai înainte?

DULGHERUL I: Păi, de ce? M-am născut alături, nu înăuntru.

DULGHERISSIMUL: Fiindcă, dacă eşti de-aici din cartier, ştii şi unde găsim vreo cîrciumă mai a cătării deschisă la ora asta. Nu-i aşa?

GARDIANUL: Dacă-mi permiteți, am eu puțină pîine şi brînză, deşi... nu prea ştiu dacă se cuvine sau nu să vă ofer. Dumneavoastră sînteți atît de ciudați. *(Risete.)*

DULGHERISSIMUL *(rîzînd)*: Ciudați, noi?

GARDIANUL: De... şi spuneți nişte lucruri, că nu le pricepe nimeni. Vorbiți despre o oră aureolată şi de sălaşul nu mai ştiu cui...

DULGHERISSIMUL: Nu totdeauna... Asta-i doar cînd lucrăm. Ce vrei, diviziunea socială a muncii. Sînt secrete ale meseriei noastre. Uite, acuma sîntem oameni ca toți oamenii şi vrem să ne ducem să tragem

---

[1] Cuvintele terminate în *ş* se vor pronunța cu această consoană mult prelungită şi palatalizată (adică un fel de *i* scurt la sfîrşit, ca în rostirea muntenească), pentru a sugera zgomotul de ferăstrău (rumeguşşşi, rumeguşşşi, stejăruşşşi, vrăjmaşşşi). *(N. tr.)*

o dușcă la circiuma pe care o să ne-o arate meșterul Cutare, care-i de-aici din cartier. *(Familiar.)* Vii cu noi, curcane?

GARDIANUL: Nu prea știu dacă o să am vreme. Execuția e în zori.

DULGHERUL III: Mai e pînă atunci.

DULGHERUL II: Iarna se luminează tîrziu.

GARDIANUL *(șovăie. Privește spre Vagabond, care își continuă lectura)*: Ei, dumneata de colo! Nu vii cu noi?

VAGABONDUL: Nu. Acuma nu pot. Trebuie să termin asta. *(Arată caietul.)*

GARDIANUL *(arătînd spînzurătoarea)*: Atunci, o să ai grijă de ea?

VAGABONDUL: Du-te liniștit. N-o să ți-o ocupe nimeni.

DULGHERISSIMUL: Atunci, la atac, băieți. Să nu se usuce lemnul; hai să-l udăm!

CORUL *(ieșind)*: Hai să-l udăm!

(Pe scenă, rămîne numai Vagabondul, care sfîrșește în tăcere lectura manuscrisului. La terminarea ei, înaintează spre public, apoi se oprește. Scoate o țigară de după ureche și privește spre cei din sală.)

VAGABONDUL: Am să vă spun o poveste ciudată. E scrisă aici, chiar de mîna celui care a trăit-o și care a zvîrlit-o pe această fereastră, pentru ca cel ce o va găsi s-o facă cunoscută întregii lumi. *(Pauză.)* Cum dumneavoastră ați venit puțin cam devreme la execuție, avem timp destul ca să aflăm tot ce i s-a întîmplat condamnatului. Și, în felul acesta, îi voi împlini dorința, exprimată în acest manuscris. Mai întîi, îngăduiți-mi să mă prezint. Sînt un vagabond, un fel de epavă care plutește la întîmplare, pe valurile unei ape... N-am nici casă, nici masă, și toată ziua umblu pe străzile acestui oraș, privind cu luare-aminte la tot ce se petrece în jurul meu. Faptul că mă vedeți atît de prost îmbrăcat nu înseamnă că n-aș fi cunoscut zile mai bune. Așa încît, dacă ici-colo o să se strecoare cîte o reflecție filozofică în povestirea mea, vă rog s-o interpretați ca pe o reminiscență a acelor vremuri. *(Pauză.)* Și acum să trecem la povestea noastră. *(Arată ferestruica.)* Vedeți ferestruica aceea luminată? Acolo zace un om care își așteaptă moartea. Și vedeți această spînzurătoare abia ridicată? De ea o să atîrne, peste puțină vreme, omul nostru. Da, o să-l spînzure. Asta ați aflat-o, desigur, fiindcă ați venit destul de devreme. Dar, ceea ce nu știți încă, este cine anume e omul care stă colo sus și-și așteaptă moartea. Înainte de toate, trebuie să vă spun că se numește Aristides Garibaldi. *(Către un spectator din sală)* Da, Cacho, cum îi spuneau prietenii. E foarte posibil ca dumneavoastră, cei de față, să vă amintiți de acest nume; pînă mai deunăzi era celebru în tot orașul. Ziarele vorbeau mereu de el, și în pagina sportivă a tuturor publicațiilor i se putea vedea adesea fotografia, ori numele scris cu litere mari. Aristides Garibaldi este cel mai bun centru înaintaș din cîți există în clipa de față. *(De-afară se aud strigăte: vînzători de ziare strigă titlurile ziarelor respective și totodată diverse fraze în care apare numele lui Garibaldi.)* A fost, la vremea lui, unul dintre cei mai iubiți eroi ai fotbalului; și pînă astăzi mai trăiesc în amintirea oamenilor multe din performanțele sale, deși, la un moment dat, a întors brusc foaia și a dispărut din viața sportivă, ca să apară, curînd după aceea, în rubricile judiciare ale ziarelor. În sfîrșit... Să n-o luăm prea repede. Mai bine să ne ducem cu gîndul la acele zile în care steaua lui strălucea, iar numele îi era rostit în fiecare duminică de o voce foarte cunoscută tuturor. Vă aduceți aminte? *(Vagabondul arată spre un colț al scenei, unde apare un aparat mare de radio, pe o măsuță. Colțul se luminează puternic. Doi auditori pasionați ai sportului intră în tăcere și se așază să asculte.)*

CRAINICUL *(se aude vocea lui Lalo Pelliciari [1], sau a altui reporter sportiv, cunoscut. Reportajul lui poate fi înlocuit prin oricare altul de același gen. Importante sînt tonul și ritmul rapid, impetuos, al unui meci de fotbal, transmis la radio. Numele lui Garibaldi trebuie să se audă de cît mai multe ori. În fund, rumoarea specifică a unui stadion)*: Meciul a început chiar în această clipă. Mingea e la Pontino care pasează înapoi lui Lombardella... Acesta lui Garcia... Garcia lui Garibaldi... Garibaldi se în-

[1] Lalo Pelliciari, cunoscut crainic sportiv în Argentina.

dreaptă singur spre poarta adversă. Driblează pe Lopez... Driblează pe Godoy... E faultat. Cade. *(Începe un șir de anunțuri publicitare, dar vocea se pierde într-un murmur și lumina se stinge deasupra ascultătorilor.)*

VAGABONDUL: Vă aduceți aminte? Cacho Garibaldi era centrul înaintaș al lui „Nahuel Athletic Club" din divizia I. Nu era propriu-zis un club de seamă. Dimpotrivă. „Nahuel Athletic Club" era și este unul dintre acele cluburi de cartier, care n-au putut aspira niciodată la titlul de campion, dar care, totuși, prin rîvna și sacrificiile membrilor, izbutesc să ocupe un loc onorabil în clasament. Și în acea epocă, cînd steaua lui Garibaldi ajunsese la apogeu, echipa clubului „Nahuel" culegea victorie după victorie, care de care mai răsunătoare, spre bucuria membrilor acestui club și a locuitorilor întregului cartier. Au fost cele mai frumoase zile ale Clubului „Nahuel" și ale lui Garibaldi, și fiecare duminică venea să întărească faima lui Garibaldi, cel mai bun centru înaintaș al zilei. *(Se face iar lumină în colțul unde stă aparatul de radio cu cei doi ascultători. Emisiunea continuă. Numai că acum e mult mai rapidă și, treptat, capătă un ritm delirant, pînă ajunge la paroxism.)*

CRAINICUL: Jocul reîncepe... Se execută o lovitură liberă de la 20 metri în favoarea lui „Nahuel". Trage Donato... Mingea e la Garcia, acesta o pasează lui Garibaldi... Garibaldi o trimite lui Pezzutichio... acesta lui Sanchez care fuge cu ea pe aripa stîngă. Fundașul advers încearcă să-l deposedeze de balon, dar Sanchez, printr-o fentă, îl driblează și retrimite mingea la Garibaldi, care se află în careul de 16 metri. Deși jenat de Conchino, Garibaldi o preia din volé... Trage... Formidabil!... Goooool!... *(Urale ale mulțimii. Cei doi ascultători saltă în sus de bucurie. Lumina din dreptul lor descrește treptat, apoi se stinge. În aer mai vibrează încă ecoul uralelor.)*

VAGABONDUL: Urlă mulțimea în după-amiaza însorită de duminică. Și „Nahuel" cîștigă meci după meci. Oamenii se întorc pe înserate în cartier, scandînd nume de jucători și agitînd stegulețe. S-ar putea crede că bucuria e generală. Totuși, undeva, în însăși inima acestei veselii, e ceva care nu merge prea bine, sau, mai exact, care merge destul de prost: acest ceva sînt finanțele Clubului „Nahuel". Stadionul construit nu de mult, lefurile, noul local al clubului, bazinul de înot... chermese, cheltuieli... Într-un cuvînt, cheltuielile clubului creșteau din zi în zi și președintele lui se vedea din ce în ce mai încolțit de creditori. *(În diferite puncte ale scenei, în fund, în tavan, la stînga, la dreapta, se aud telefoane care sună înnebunitor, și în crîmpeie de lumină apar mîini sau fețe de creditori, cu receptoarele la ureche. Centrul scenei se luminează și apare președintele clubului, cu telefonul în mînă.)*

CREDITORUL I: Săptămîna asta trebuie să-mi achitați factura pentru...

CREDITORUL II: Nu. Categoric, nu. Aveți o întîrziere de șase luni. Nu, nu, și iar nu!...

CREDITORUL III: Nu vă mai pot acorda nici un termen.

CREDITORUL IV: Și dacă în patruzeci și opt de ore...

CREDITORUL V: O să vedem noi dacă îmi puteți plăti ori ba!

O BĂTRÎNĂ *(telefon de tip vechi, fixat în perete, cu manivelă)*: Bănișorii mei, bănișorii mei! Dă-mi banii, maică!... Dacă nu. Dumnezeu să te bată!
(Un curier îi aduce Președintelui un plic enorm. Președintele, uimit, rupe marginea de sus a plicului, din care iese, ca împins de un resort, capul unui creditor.)

CREDITORUL VI: Plătiți...? *(Președintele împinge capul înăuntru, scoate plicul din scenă. Pe una dintre uși intră Rodriguez, secretarul clubului, cu un dosar uriaș în mînă.)*

PREȘEDINTELE: Ce-ai mai adus, Rodriguez? Tot vreo veste proastă?

RODRIGUEZ: De data asta, nu chiar atît de proastă. Cum să spun... un fel de meci nul.

PREȘEDINTELE: Adică, cum?

RODRIGUEZ: Am primit o ofertă din partea Clubului „San Bernardo". Vor să-l cumpere pe Garibaldi.

PREȘEDINTELE: Pe Garibaldi?

RODRIGUEZ: Da. Oferă un milion de pesos.

PREȘEDINTELE: Un milion de pesos!... Păi... asta nu-i o știre proastă, Rodriguez!

RODRIGUEZ: Nu.. Proastă nu este. Numai că delegatul Clubului „San Bernardo“ n-a știut să păstreze secretul, a comentat știrea cu cîțiva dintre băieți și...

PREȘEDINTELE: Și... ?

RODRIGUEZ: Și... băieții au început să adune oameni..., cică, dacă îl vindem pe Garibaldi, dau foc clubului și ne omoară pe toți. *(Pauză.)* V-am spus eu... asta aduce cu un meci nul.

PREȘEDINTELE: Totuși, cu un milion de pesos scăpăm de datorii. Nu știu cum să-i mai mint. Mă amenință pe toate tonurile!

RODRIGUEZ: Și membrii clubului nostru ne amenință, domnule Președinte. Eu cred că e mai bine să ai un proces decît un incendiu. Nu sînteți de aceeași părere? *(Din culise se aud strigăte puternice.)*

PREȘEDINTELE *(înspăimîntat)*: Asta ce-o mai fi... ?

RODRIGUEZ: Nimic... Am învins cu trei la zero. Astăzi... e o zi mare pentru „Nahuel“! *(Ies. Lumina se stinge.)*

VAGABONDUL: Asta era situația. Ceea ce se cîștiga pe teren se pierdea la contabilitate. Acolo n-avea importanță un gol mai mult sau mai puțin. Aristides Garibaldi — Cacho — a făcut adevărate minuni pentru a servi cît mai bine clubul cartierului său, însă tot ce a izbutit a fost să ajungă, la sfîrșitul campionatului, cu desăvîrșire sleit de puteri. *(Se aprinde o lumină într-un colț oarecare al scenei, în care e schițată camera lui Garibaldi. Sînt deajuns cîteva stegulețe agățate pe pereți, un scaun și un pat de fier. De-afară se aude un cor impetuos.)*

CORUL SUPORTERILOR:

Zboară mingea drept în plasă
și nu știu, și nu știu cum s-a-ntîmplat.
Să trăiască Garibaldi,
căci prin el,
doar prin el am cîștigat.

(Intră în scenă. Împreună cu ei, și Garibaldi, cu hainele ferfeniță. Un suporter ține o fîșie din tricoul lui, legată de un băț, în chip de steag. Altul, un pantof, un ciorap. Garibaldi e cu părul ciufulit; dă semne de mare oboseală. Suporterii îl bat pe umeri, îl îmbrățișează, trag de el.)

SUPORTERUL I: Trăiască marele Cacho!

SUPORTERUL II: Trăiască campionul cartierului!

SUPORTERUL III: Trăiască regele centrilor înaintași!

SUPORTERUL IV: Trăiască cel mai mare geniu al omenirii!

CORUL: Ura, ura, ura! — Ura, ura, ura!

GARIBALDI: În regulă, băieți. Pentru astăzi ajunge. Vă mulțumesc din suflet și mă simt foarte fericit. Dar nu mai pot de oboseală.

SUPORTERUL I: Dar vrem să stăm lîngă eroul nostru.

SUPORTERUL II: Să te însoțim!...

SUPORTERUL III: Să te auzim!...

SUPORTERUL IV: Să te vedem!...

CORUL: Ura, ura, ura! — Ura, ura, ura! *(Intră un reporter și un fotograf.)*

REPORTERUL: Faceți loc, faceți loc, domnilor! Dați-mi voie să trec! Dați-mi voie... Sînt reporterul sportiv al Radioteleviziunii. Cîteva cuvinte, Cacho.

SUPORTERUL II: Asta-i! Să spună cîteva cuvinte! Să spună cîteva cuvinte!

GARIBALDI *(ia microfonul pe care i-l întinde reporterul. E un gest mecanic. Un reflex condiționat. Zîmbește)*: Stimați ascultători, bună seara. Țin să trimit un salut călduros întregului public sportiv, tuturor simpatizanților iubitului nostru club, și mai ales mătușii mele Dominga și nepoțelului meu Cachin, care poate că mă ascultă în clipa de față, și, în general, tuturor acelora care, prin entuziasmul lor, mă fac și pe mine să joc cu entuziasm.

REPORTERUL: Cîteva impresii în legătură cu meciul...

GARIBALDI: Meciul a fost...

REPORTERUL: Garibaldi spune că meciul a fost foarte spectaculos!

GARIBALDI: Echipa a jucat...

REPORTERUL: Spune că echipa a jucat excelent!

GARIBALDI: Sîntem foarte mulțumiți.

REPORTERUL: Și că sînt foarte mulțumiți de victorie. Altceva, Garibaldi.

GARIBALDI: Atît. Și mulțumesc pentru reportaj.

CORUL: Ura, ura, ura! — Ura, ura, ura!

REPORTERUL: Și, cu aceste cuvinte, campionul se desparte de publicul său nevăzut, căruia i-a transmis salutul pe calea eterului. Stimați as-

cultători, vom reveni duminica viitoare cu un nou reportaj la microfonul de teren. La revedere. Pe duminică. *(Către fotograf.)* Foc, Pedrito! *(Lumină de instantaneu, la fotograf. Toţi stau în jurul lui Garibaldi, într-o poziţie tipică. Reporterul şi fotograful ies.)*

GARIBALDI: În regulă. Acum, lăsaţi-mă, băieţi. Vreau să mă odihnesc.

SUPORTERUL I: Bine. Plecăm. Trăiască Garibaldi!

CORUL: Ura, ura, ura! — Ura, ura, ura!

SUPORTERUL II *(bîlbîit)*: Şi fii liniştit! Că dacă încearcă să te vîndă, facem praf clubul! Îi dăm foc! Nu scapă nimeni teafăr.

CORUL *(iese cîntînd)*:

Zboară mingea drept în plasă... etc., etc...

(Intră mătuşa Dominga, ţinînd în mînă un trening şi o pereche de pantofi de tenis.)

DOMINGA: S-au dus? Şi în ce hal te-au lăsat! Fiecare dată, acelaşi lucru... Ia, îmbracă asta. *(Privindu-l.)* Încă un tricou, nu-i aşa?

GARIBALDI: Aşa-i. În fiecare duminică se duce cîte unul. Dacă lor le face plăcere...

DOMINGA: Lor! O spui ca şi cînd ar fi cine ştie cine!

GARIBALDI: Păi... sînt băieţii noştri. N-au bucurie mai mare decît victoria clubului... Duminicile pe teren. Asta-i leagă pe toţi. Şi se simt atît de prieteni, şi-şi iartă unul altuia greşelile, numai fiindcă fac parte din „Nahuel". Cum aş putea să nu le dau tricoul, cînd sînt fericiţi că am cîştigat un meci pentru ei? Sînt băieţi detreabă... şi ţin mult la mine.

DOMINGA: Şi tu eşti băiat detreabă. Că în fiecare duminică — cîtu-i anul de lung — îţi scuipi sufletul alergînd după minge. Şi cînd se termină campionatul, nu mai eşti bun de nimic. Şi toate astea, pentru ce? Pentru ca ei să fie mulţumiţi şi să-ţi vadă fotografia în ziar. Anul ăsta te-au plătit destul de prost. Nu-i aşa? Uite că au trecut aproape patru luni de cînd nu-ţi mai dau salariul întreg.

GARIBALDI: Ce vrei?... Strîng la ciorap... Au multe datorii. Noul local, terenul, parchetul din salonul de dans. Bazinul! Asta cere bani, nu glumă. Dar o scoatem noi la capăt, mătuşică. Toţi din echipă ţinem mult la club. De ce crezi că am cîştigat în după-amiaza asta? „Rivera Football Club" e doar o echipă puternică, cu multe posibilităţi... O echipă care îşi cumpără jucători de prima mînă. Şi totuşi, în faţa noastră n-a putut face nimic.

DOMINGA: Scria la ziar că vrea să te cumpere careva...

GARIBALDI *(zîmbind)*: Pe mine? Nu, tuşico! Pe mine nu mă cumpără nimeni. Eu fac parte din „Nahuel", şi n-am să joc niciodată decît pentru clubul cartierului meu. Da, pentru mine clubul e ca şi propria mea casă... şi asta, de cînd mă ştiu... De cînd eram puşti... Nu, pe mine nu mă cumpără nimeni! Mai degrabă fac revoluţie cu băieţii.

DOMINGA: Totuşi...

GARIBALDI: Totuşi?... Ce anume?

DOMINGA: Păi... dacă stai să te gîndeşti bine, ai să-ţi dai seamă că ţi-ar conveni mai mult un club mare. Ăia plătesc bine...

GARIBALDI: Să-mi dea şi aur, că tot nu mă duc. Eu ţin la clubul meu. Cînd mă aflu pe teren, nu stau să socotesc cît o să-mi plătească pentru fiecare şut. Pricepi? În schimb, îmi creşte inima cînd simt că tot cartierul e alături de mine şi urmăreşte cu sufletul la gură ce am să fac eu. Asta nu se plăteşte cu bani, mătuşă dragă.

DOMINGA: Şi acum... ai cel puţin de gînd să te odihneşti?

GARIBALDI: Să mă odihnesc? Cum, adică, să mă odihnesc?

DOMINGA: Păi... campionatul s-a terminat.

GARIBALDI: Asta n-are importanţă. Acuma jucăm în deplasare. În toată ţara. Nu uita că am obţinut locul patru în clasament şi că datoria trebuie plătită.

(Priveşte surîzător înainte. Pe uşă intră un creditor şi doi portărei, care se strecoară în tăcere pe scenă. Sînt îmbrăcaţi în negru şi au înfăţişarea unor păsări de pradă.)

CREDITORUL: Bună seara.

GARIBALDI *(bine dispus)*: Bună seara. Poftim înăuntru.

DOMINGA *(încet)*: Cine sînt ăştia, Cacho? Nu-i cunosc.

GARIBALDI: Nici eu. Da' ce importanţă are? Sînt... oameni... Poate nişte suporteri de-ai mei... *(Tare.)* Poftiţi, poftiţi, vă rog. *(Se mişcă cu vioiciune, plin de euforie.)*

CREDITORUL: Cu domnul Aristides Garibaldi...

GARIBALDI: Eu sînt. Cu ce vă pot servi?

CREDITORUL *(neîncrezător)*: Aristides Garibaldi, centrul înaintaş al clubului „Nahuel Athletic"?

GARIBALDI *(puţin surprins)*: Da, domnule. El în persoană.

CREDITORUL *(către portărei)*: Se pare că dînsul este, dar totuşi trebuie să mă conving personal. *(Către Garibaldi)* Scuzaţi, vă rog... Aristides Garibaldi, din echipa Clubului „Nahuel", divizia întîi...

GARIBALDI *(din nou amuzat)*: Priviţi aici! *(Îşi arată piciorul drept.)*

CREDITORUL: Nu înţeleg.

GARIBALDI: Asta este piciorul meu drept.

CREDITORUL: Ei şi? Doar n-ai fi vrînd să ţi-l strîng. Vreau numai să constat dacă dumneata eşti Garibaldi.

GARIBALDI: Mă rog. Asta e piciorul care marchează golurile. Puteţi să-l verificaţi...

CREDITORUL: Nu mai e nevoie. Dacă dumneata eşti persoana pe care o căutăm, domnii portărei au o formalitate de îndeplinit.

DOMINGA: Portărei? Ce-i asta, Cacho?

GARIBALDI: Habar n-am. Ce să caute aici portăreii?

CREDITORUL *(către Portărelul I)*: Procedaţi la îndeplinirea formalităţilor.

PORTĂRELUL I *(înaintînd)*: Domnule Garibaldi! Vi se aduce la cunoştinţă hotărîrea judecătorească prin care pîrîtul „Nahuel Athletic Club" a fost condamnat la plata sumei de 250 de mii de pesos Societăţii anonime de asigurări „Confianza", în calitate de reclamant, sub sancţiunea execuţiei silite. Un delegat al corpului de portărei de pe lîngă tribunalul în raza căruia domiciliază domnul Aristides Garibaldi, jucător profesionist al Clubului „Nahuel Athletic", divizia întîi, se va prezenta la locuinţa acestuia şi va proceda la punerea unui sechestru asupra persoanei sale, cu respectarea tuturor formelor prevăzute de lege. De asemenea, va notifica celui sechestrat că dacă în patruzeci şi opt de ore pîrîtul „Nahuel Athletic Club" nu va achita suma revendicată de reclamant, plus dobînzile legale şi cheltuielile de judecată, numitul jucător Aristides Garibaldi va fi adjudecat la licitaţie publică celui mai bun ofertant. Pronunţată şi investită în şedinţă publică, la data şi în localitatea mai sus-menţionate.

GARIBALDI: Ce înseamnă asta?

CREDITORUL: O simplă măsură de precauţie. Atît, şi nimic mai mult. Nu reuşesc să mă pun de acord cu preşedintele clubului dumitale, în ce priveşte forma în care urmează să mi se plătească datoria. O simplă măsură de precauţie. Atît, şi nimic mai mult.

GARIBALDI: Nu pricep ce fel de precauţie e asta. Dumneata mă sechestrezi pe mine?

CREDITORUL: Bineînţeles.

GARIBALDI: Cu alte cuvinte, nu pui sechestru pe salariul meu, pe mobila mea, pe hainele mele. Pui sechestru pe mine însumi!

CREDITORUL: Exact.

GARIBALDI: Asta nu-i cu putinţă! Doar n-ai să mă scoţi la licitaţie, ca şi cum aş fi o valiză de carton sau un şifonier. Eu sînt o făptură omenească!

CREDITORUL: De asta nu se îndoieşte nimeni. Numai că mie îmi sînteţi datori o groază de bani, şi dumneata valorezi peste un milion de pesos! Există oferte foarte serioase. Eu i-am propus clubului dumitale să te vîndă pe cale particulară. N-a vrut... *(Ridică din umeri.)*

GARIBALDI: Eu nu vreau să mă vînd! Nici băieţii nu vor!

CREDITORUL: Sentimentalism! Voi singuri vi-aţi făcut-o.

PORTĂRELUL II *(arătînd spre Dominga)*: Pe doamna o putem numi custode. *(Îi întinde o hîrtie şi un stilou.)* Semnaţi aici, doamnă!

DOMINGA: Ce să fac, Cacho?

GARIBALDI: Nu semna nimic. Mai întîi să vorbească cu preşedintele clubului.

PORTĂRELUL II: Dacă doamna nu vrea să semneze, va trebui să-l depunem pe domnul Garibaldi la Banca Naţională de Credit. Aşa cere legea.

CREDITORUL: Semnaţi, doamnă, semnaţi. O să vedeţi că totul se aranjează. Este o simplă măsură de precauţie. *(Dominga semnează.)*

PORTĂRELUL I: Domnule Garibaldi, sper că pînă la urmă totul se va aranja. Eu... ştiţi... eu am ţinut totdeauna cu echipa Clubului „Nahuel".

GARIBALDI: Cu „Nahuel"! Ieşi afară! *(Înaintează către portărei care fug împreună cu Creditorul,*

urmați de Garibaldi și Dominga.) Ticăloșilor! *(Luminile din încăpere se sting.)*

VAGABONDUL: Da, ticăloși! Numai că Garibaldi n-avea pe tărîmul acesta al legilor, cu nenumăratele lor chichițe și tertipuri, nici o putință de apărare. El știa să se apere doar pe terenul de joc. De aceea se văzu nevoit să ceară ajutor. De aici, telefoane peste telefoane. *(Dintr-o parte a scenei apare Garibaldi și se îndreaptă către un colț al ei, care se luminează, lăsînd să se vadă un telefon public.)*

GARIBALDI *(către cineva de-afară)*: Dacă sînteți bun, aveți o monedă de douăzeci? *(Întinde afară o mînă. Formează un număr. Un alt telefon se luminează, într-un alt colț al scenei. Sună. Apare Președintele, care ridică receptorul.)*

PREȘEDINTELE *(cu o ușoară frică în glas)*: Alo!

GARIBALDI: Domnule Președinte! Eu sînt, Cacho.

PREȘEDINTELE: Aa! Cum merge, Cacho? Felicitările mele! Mi s-a spus că ai fost grozav!

GARIBALDI: Mulțumesc. Numai că eu v-am sunat ca să vă spun ceva foarte grav.

PREȘEDINTELE: Ce-ai pățit? Un accident?

GARIBALDI: Nu. A fost adineauri pe aici un domn de la Societatea de asigurări, cu doi portărei; au pus sechestru pe...

PREȘEDINTELE: Sechestru? Pe ce? Pe lucrurile tale?

GARIBALDI: Nu, chiar pe mine însumi! Și au spus că dacă în patruzeci și opt de ore nu e achitată datoria, o să mă scoată la licitație.

PREȘEDINTELE: Ce tot vorbești! Se poate una ca asta?

GARIBALDI: Și era cu doi portărei! Ce-o să se întîmple acuma, domnule Președinte?

PREȘEDINTELE: Nimic, nimic. Fii fără grijă, Cacho. Asta mă privește pe mine. Am să dau chiar acum telefon Avocatului. Lucrurile astea se aranjează într-un fel sau altul. Totdeauna poți să cîștigi timp. Cel puțin pînă te întorci din deplasare. Tu să n-ai nici o grijă și să te odihnești. Aranjez eu totul.

GARIBALDI: Vă rog, domnule Președinte.

PREȘEDINTELE: Las' c-aranjez eu!

GARIBALDI: Bine. Diseară vin și eu la club să vedem ce-ați făcut.

PREȘEDINTELE: N-avea nici o grijă. Aranjez eu totul. La revedere. *(Închide aparatul. Garibaldi iese, iar locul unde stătuse el, se întunecă. Președintele, învîrtind frenetic discul, formează un număr de telefon. Imediat se luminează alt colț al scenei, cu un alt telefon, al cărui receptor îl ridică doctorul Casassola Cordero, avocat.)*

AVOCATUL: Aici e biroul domnului doctor în drept, avocat Casassola Cordero.

PREȘEDINTELE: Domnul avocat e acasă?

AVOCATUL: Nu, nu-i acasă. Cine întreabă?

PREȘEDINTELE: Președintele Clubului „Nahuel".

AVOCATUL: Păi, de ce nu spui așa, domnule? Pentru dumneata sînt totdeauna acasă. Cred că mă-nțelegi. Dacă răspund la toată lumea, nu mai pot lucra. Am studiat dosarul dumitale. Cum? Au pus sechestru pe băiat? Nu. N-ai grijă, frate. Fii liniștit. Am și înaintat cererea de recurs. Am ridicat un incident peremptoriu de fond „in limine litis", prin care tindem la declinarea competenței, cauza fiind de ordine publică și cerînd respingerea „de plano" a pretențiilor, care fiind „juris et de jure", peste ea nimeni, inclusiv instanța, nu poate trece. Să n-ai nici o grijă. Tribunalul nu va admite scoaterea la licitație.

PREȘEDINTELE: Asta voiam să te întreb. Crezi că n-o să se admită licitația?

AVOCATUL: Bineînțeles, dragul meu. Nici o grijă. Fii liniștit. Această licitație nu va avea loc! În nici un caz n-o să-l vîndă pe băiat! În nici un caz! Există jurisprudență. *(Lumina descrește în jurul Avocatului și al Președintelui, pînă cînd amîndoi dispar.)* Așa încît, curtea va da o hotărîre în acest sens. N-o să-l vîndă la licitație! Asta ți-o garantez eu. Nu va fi licitație.

(Din întunericul profund al scenei apare, înaintînd către public, silueta unui licitator cu ciocanul în mînă. Luminile din sală se aprind. Pretutindeni pe scenă se ivesc stegulețe specifice sălilor marilor case de licitație.)

LICITATORUL: Bună seara, domnilor. Cu profundă emoție salut prezența printre noi a celor mai re-

prezentative figuri din lumea sportului. Observ că s-au strîns aici reprezentanți și delegați ai celor mai mari cluburi de fotbal. Și e ușor de înțeles: în seara asta va fi scos la licitație cel mai excepțional dintre obiectele care ne-au trecut vreodată prin mînă. Un adevărat fenomen al artei fotbalistice! Un maestru al golului! Aplaudat în fiecare duminică de către sute de mii de admiratori! Acum vom proceda la deschiderea licitației în condițiile obișnuite: celui mai bun ofertant, cu plata în numerar. Atenție, domnilor, îl aveți în fața dumneavoastră pe Aristides Garibaldi, centrul înaintaș al echipei „Nahuel Club", din divizia întîi. *(Intră Garibaldi, cu capul în jos, adus de către un funcționar al casei de licitații. Licitatorul face un semn și Garibaldi e coborît în sală și plimbat prin ea ca un taur la o expoziție.)* Priviți cu atenție, domnilor! Observați ce musculatură! Ce forță! Ce dinți sănătoși, ce păr splendid! Ocazii ca astea nu se prezintă de două ori! *(Pauză, în timp ce așteaptă întoarcerea lui Garibaldi.)* Cît dați pe el, domnilor? *(Așteaptă.)* Trei sute de mii, trei sute cincizeci de mii, domnul de colo; trei sute cincizeci de mii, domnilor. Cine dă mai mult? Patru sute de mii, aici. Pa-tru-sute! Cine oferă mai mult? Nimeni? E un adevărat chilipir, domnilor. Chiar o echipă din diviziile inferioare are posibilitatea să achiziționeze acest fenomen cu prețul ăsta de nimic. Patru sute treizeci de mii. Patru sute cincizeci de mii! *(Întrecere între doi ofertanți.)* Șaizeci de mii! Șaptezeci! Optzeci! *(Pauză.)* Nu, nu nu dă nimeni optzeci? Atunci tot șaptezeci rămîne. *(Către un ofertant.)* Hai, Don Mario. Îndrăzniți! Dumneavoastră aveți nevoie de un centru înaintaș. Dacă n-aveați o apărare serioasă, ați fi pățit-o duminică! Țineți minte? Dați optzeci? Nu? Nu uitați că golurile le înscriu înaintașii! *(Triumfător.)* Optzeci de mii. Patru sute optzeci de mii, oferă Don Mario! Cinci sute de mii! Cinci sute! Cinci sute de mii, domnilor! Cinci sute de mii. Nimeni nu oferă mai mult? *(Intră grăbit Lupus, venind din sală.)* Cinci sute de mii de pesos! Grăbiți-vă, domnilor! E o adevărată rușine! Știți cu toții că valorează de două ori pe atît. Cinci sute de mii, a doua oară! E un chilipir, domnilor! Cinci sute de mii, a treia oară! Să vînd comoara asta cu cinci sute de mii? Păcat, da' n-am ce face! *(Pauză.)*

LUPUS: Șase sute de mii! *(Murmure de uimire.)*

LICITATORUL: Șase sute de mii de pesos! Ei, așa mai merge! Domnul oferă șase sute de mii! Cine dă mai mult, vă rog? *(Fără să se uite la cineva.)* Șase sute douăzeci de mii! Șase sute douăzeci de mii de pesos!

LUPUS: Un milion șapte sute de mii de pesos!

LICITATORUL: Un milion șapte sute de mii de pesos! Oferă cineva mai mult? *(Stupefiat.)* Îndrăzniți, domnilor! Un milion șapte sute de mii! Nimeni nu dă mai mult? Nimeni...? Adjudecat la un milion șapte sute de mii de pesos! *(Către Lupus)* Vreți să poftiți mai în față? *(Lupus, cu o ținută seniorială, urcă pe scenă. Dintr-o parte a scenei, ies în întîmpinarea lui președintele clubului și Rodriguez.)* Trebuie să semnați actul de vînzare. Aici. *(Funcționarul îi întinde o hîrtie pe care Lupus o semnează fără să se uite la ea.)* Ei? *(Către cei din sală)* Ai văzut, Don Mario? Ce ți-am spus? Domnul este președintele asociației vînzătoare. *(Președintele întinde mîna lui Lupus, care de-abia o atinge.)*

PREȘEDINTELE: Nu vă închipuiți, senor, cu cîtă durere mă despart de un om ca Garibaldi. Felicitările mele! O să vedeți ce comoară ați achiziționat.

LICITATORUL: Prețul plătit de domnul reprezintă suma-record pe anul ăsta. *(Către Lupus)* Ați cumpărat o comoară.

LUPUS *(în silă)*: Nu era greu de presupus că îl cunosc pe jucătorul ăsta. Eu nu cumpăr niciodată la întîmplare. Atîta lucru puteți să înțelegeți. Aveam nevoie de ce era mai bun și n-am stat să mă uit la preț. *(Întinde o hîrtie.)* Poftim cecul. Bună seara. *(Iese.)*

PREȘEDINTELE: Bună seara.

RODRIGUEZ: Senor, senor!

LUPUS *(întorcîndu-se)*: Da? Ce doriți?

RODRIGUEZ *(cu sfială)*: Nimic. O simplă curiozitate. Nu ne-ați spus pînă acum pentru ce club va juca Garibaldi. Fiindcă noi...

PREȘEDINTELE: Are dreptate omul. Ce zăpăciți sîntem. Într-adevăr, se-

nor, am vrea să ştim, cărui club i l-am vîndut pe centrul nostru înaintaş.

LUPUS *(mirat din cale-afară)*: Club? Cum vine asta? Nu pricep.

LICITATORUL: Păi da. Domnul vrea să ştie ce club reprezentaţi dumneavoastră. Ba, pot să vă spun chiar că noi toţi ardem de nerăbdare să aflăm unde o să joace Garibaldi deacum înainte.

LUPUS *(ofensat)*: Club? Nici un club, domnilor. Eu nu sînt reprezentantul nici unui club de fotbal. L-am cumpărat pentru mine. Am avut nevoie de el, am dat banii şi acum îl iau.

PREŞEDINTELE, LICITATORUL, RODRIGUEZ *(într-un glas)*: Cum?

LUPUS: Nu-mi explic uimirea dumneavoastră, domnilor. Am spus că plătesc toţi banii, aşa că e foarte firesc să-l iau. *(Întinde o carte de vizită.)* Mă numesc Ennesimo Lupus. Aici e adresa mea. Vă rog să-l ambalaţi şi să mi-l trimiteţi acasă mîine dis-de-dimineaţă. *(Dă să iasă.)* Bună seara, domnilor.

PREŞEDINTELE *(luîndu-se după Lupus)*: O clipă, senor! O clipă...

RODRIGUEZ: O clipă, o clipă, senor!

LICITATORUL *(în urma lor)*: O clipă, senor Lupus... *(Se uită la cartea de vizită.)* Senor Ennesimo Lupus. *(Toată lumea iese. Pe scenă, lumina se face mai mică, iar cea din sală se stinge.)*

VAGABONDUL *(reapărînd în fundul scenei, rîde cu hohote)*: Formidabil! Vă daţi seama? *(Intră Gardianul.)*

GARDIANUL: Hei! Ce te-a apucat de rîzi aşa? *(Vagabondul îl priveşte amuzat.)* Păi da, am văzut că rîdeai, aşa, de unul singur.

VAGABONDUL: Ştii ce s-a-ntîmplat?

GARDIANUL: Nu.

VAGABONDUL: Garibaldi...

GARDIANUL: Cine?

VAGABONDUL: Garibaldi...

GARDIANUL: Nu-nţeleg nimic. Ce-i cu Garibaldi?

VAGABONDUL *(izbucnind în rîs)*: Heee!!!

— CORTINA —

ACTUL II

În faţa cortinei apare Vagabondul şi se plimbă prin faţa ei, citind din caiet. Pare cufundat în gînduri.

VAGABONDUL: Daa... Deşi lucrurile păreau atît de încurcate, totul s-a petrecut întocmai cum hotărîse cumpărătorul lui Garibaldi. S-au achitat banii, s-a semnat actul de vînzare şi, cu un milion şi jumătate de pesos, clubul şi-a plătit toate datoriile şi i-a împăcat pe creditori. Numai că povestea noastră e alta. În ea nu se vorbeşte despre finanţele unui club de fotbal şi nici măcar despre locul lui în campionatul pe ţară. Noi o să-l urmărim pas cu pas pe Aristides Cacho Garibaldi în prea ciudata lui aventură. Domnul Ennesimo Lupus, cumpărătorul lui Garibaldi, luase toate măsurile necesare pentru ca sosirea acestuia în palatul domnieisale — căci avea un palat — să fie cît mai spectaculoasă cu putinţă, adică să fie vrednică de calitatea mărfii şi de preţul plătit. Şi pe legea mea, a fost un adevărat spectacol. Priviţi, vă rog. *(Vagabondul dispare, retrăgîndu-se într-un colţ întunecat. Cortina se ridică în tăcere. Decorul e acelaşi ca în actul precedent. Numai că tot ce e în legătură cu piaţa, felinarele, spînzurătoarea, puşcăria şi celelalte rămîn învăluite în întuneric, sau chiar acoperite cu o perdea. În schimb, avanscena şi primele planuri ale scenei sînt acoperite cu practicabile, trunchiuri de con, scări etc., totul la diferite niveluri. Aici se vor desfăşura toate scenele din palat.)*

LUPUS *(intră urmat de doi paji şi doi lachei. E îmbrăcat elegant. Se mişcă cu agilitate şi gesturile lui artificiale scot în evidenţă rafinata deformaţie a personajului. Vine în centrul scenei şi se aşază pe un fel de tron. Se adresează lacheilor)*: Introduceţi pe Nora Rodrigova, pe Profesor, pe Hamlet, pe King-Kong. *(Lacheii ies. Lupus începe să-şi ia micul

dejun, pe care i-l servesc pajii. Pe scenă intră, pășind încet, Nora, Profesorul, King-Kong și Hamlet, prinț al Danemarcii. Nora e tînără și frumoasă. Poartă un costum clasic de balerină, ca în picturile lui Degas sau Renoir. Profesorul e un bătrîn cu privire absentă și expresia feței cam acră. King-Kong e un om-maimuță, un specimen de circ. Poartă o blană de tigru și surîde prostește. Hamlet este exact Hamlet, prinț al Danemarcii. E îmbrăcat ca atare. Și gesturile lui sînt hamletiene. Numai că pare tare consumat, cu un rictus de amară blazare sub masca lui istrionică. Lupus vorbește degajat.) Puteți să salutați ! *(Cei patru, adoptînd poze artificiale, salută, fiecare în felul lui, după natura personajului întruchipat.)* Așa. Stați jos. *(Cei patru se așază, în timp ce Lupus își isprăvește micul dejun.)* Bun. V-am convocat ca să vă dau o veste plăcută. După cum știți, în cel de al cincilea pavilion din cea de a treia aripă a celui de al nouălea palat al meu locuiesc persoanele cele mai importante din toate cîte sînt proprietatea mea. Și persoanele astea sînteți voi. Ei bine, chiar dacă am aici lîngă mine, sublimul dansului clasic *(Nora salută)*, știința *(savantul salută)*, forța *(King-Kong salută)* și arta *(Hamlet face un pas înainte)*, mi-am dat seama de lipsa unui element care ar putea fi, cu adevărat, o sinteză a tuturor acestor însușiri : sportul ! Adică, frumusețea dansului, îmbinată cu forța sălbatică, cu înțelepciunea omului de știință și cu arta subtilă a actorului. Toate acestea întruchipate într-o singură și unică piesă : sportivul ! V-am adunat aici pentru a vă aduce la cunoștință că am achiziționat un sportiv de prima mînă. Pe faimosul centru înaintaș al unei echipe din divizia întîi. Aș vrea ca primirea pe care i-o veți face să fie la înălțimea importanței lui. *(Către lachei)* Servieta! *(Celorlalți)* Să-l întîmpinați cu cîntecul pe care i-l cîntau suporterii. A fost cules de pe un stadion de către cei mai buni antologi ai mei. *(Împarte cîteva hîrtii. Pe ușă năvălesc doi hamali cu o ladă mare de lemn. În partea de sus a lăzii stă scris : „Atenție : picioare !“, iar în partea de jos, „Atenție : cap !“ În diagonală, pe ladă, se vede inscripția „Fragil“. Lupus se ridică.)* Uite c-a și venit. Aveți grijă să nu se spargă nimic. Aduceți-l aici, puneți-l jos și desfaceți lada. *(Hamalii înaintează cu sfială, privind curioși în jur. Apoi, ajutați de lachei, încep să desfacă ambalajul în care e împachetat Garibaldi.)* Umblați cu băgare de seamă ! *(După ce oamenii scot din ladă cîlți, vată și zegras, iese la iveală Garibaldi. E îmbrăcat într-un costum de fotbalist și ține în mînă o minge. Privește nedumerit în jur, fără să priceapă ce-i cu el. Lupus face semn către Nora, King-Kong, Profesorul și către Hamlet.)* Salutați !

TOȚI *(în cor)* : Să trăiască, să trăiască Garibaldi ! Ura !
Garibaldi,
Ura !
Garibaldi,
Ura !
Să trăiască, să trăiască Garibaldi !
Ura !
Garibaldi,
Ura ! Ura ! Ura !

LUPUS : Fii binevenit !

GARIBALDI *(clipind uimit din ochi)* : Asta e... ?

LUPUS : Salutul nostru. Să te prezint acum celor de față. Avem întruniți aici, pe Nora Rodrigova, gloria baletului *(Nora salută și se uită la el)*, pe King-Kong, omul-gorilă *(King-Kong își umflă pieptul și-și arată mușchii)*, pe profesorul von Westerhausen. *(Profesorul îi întinde mîna, prezentîndu-se.)*

PROFESORUL : Profesor Walter Egon Udo Hanns von Westerhausen, fizico-matematician.

LUPUS : Și pe Hamlet, principe al Danemarcii. *(Hamlet îl salută.)*

GARIBALDI *(îi privește pe toți)* : Iertați-mă, vă rog... Nu-nțeleg prea bine...

LUPUS *(aproape de ureche, prietenos)* : Răspunde-le la salut. Hai, și cîteva cuvinte.

GARIBALDI *(fără nici o intonație în glas)* : Cîteva cuvinte... A, da ! *(Reacție mecanică, ca și cum ar fi fost mișcat de un resort, reflex condiționat — ochii i se aprind, iar mîinile apucă un microfon imaginar și-l țin strîns.)* Trimit un salut călduros întregului public sportiv, care prin entuziasmul lui mă face să joc cu entuziasm, și mai ales salut pe mătușa mea Dominga și pe nepoțelul meu Cachin, care poate mă ascultă în clipa asta. Atît am avut de spus. Vă mulțumesc pentru atenție.

LUPUS *(către ceilalți)*: Acum, lăsați-ne singuri. Avem de vorbit. *(Îi concediază cu un gest. Ei părăsesc scena.)* În regulă... Presupun că ai nevoie de unele explicații. *(Către lachei)* Coniac și țigări !*(Lacheii ies.)* Ia loc.

GARIBALDI : Mă scuzați, vă rog. Nu-nțeleg prea bine ce se-ntîmplă aici. Nu pricep nimic. Dumneavoastră m-ați cumpărat și totuși nu reprezentați nici un club.

LUPUS : Ia loc.

GARIBALDI *(se așază)* : Acum nu mai pot juca pentru „Nahuel". Dumneavoastră ați dat o groază de bani pe mine... Dacă nu mă puneți să joc, nu văd de ce ați făcut-o. Eu nu mă pricep la nimic altceva. Sînt centru înaintaș. Odată, cînd cei de la „San Esteban" au vrut să mă cumpere, i-am spus Președintelui că mai curînd îmi rup un picior decît să mă duc la ei. Dar acum e și mai rău. Acum n-am să pot nici măcar juca ! Cine sînteți dumneavoastră ? Pentru ce aveți nevoie de mine ?

LUPUS : E normal să nu-ți dai seama chiar din prima clipă ce soartă minunată te așteaptă. *(Intră lacheii aducînd coniac și țigări de foi.)* A, coniacul. *(Ia un pahar și altul i-l dă lui Garibaldi.)* Să bem ! *(Bea numai Lupus. Garibaldi ia și privește paharul, apoi, cu un gest mecanic, îl pune la loc.)* Eu sînt Ennesimo Lupus, magnat al finanțelor, al industriei, al comerțului și al producției. Președinte a douăzeci și două de trusturi, proprietar a o sută zece fabrici, a optzeci de moșii și a patruzeci de palate. Afară de asta, posed terenuri cu zăcăminte miniere și petrolifere, precum și cîteva orașe. Am o poliție proprie și o armată, de care dispun cum vreau. Sînt marele Lupus ! Acum înțelegi ?

GARIBALDI : Da, asta am priceput-o. Dar tot nu știu de ce m-ați cumpărat.

LUPUS *(ofensat)* : Asta-i bună ! Fumezi ?

GARIBALDI : Nu, mulțumesc.

LUPUS : Te-am cumpărat fiindcă ești cel mai bun centru înaintaș al zilei. Am plătit pentru tine un milion șapte sute de mii de pesos, dar la nevoie aș fi dat și o sumă de două ori mai mare. Trebuia să te am cu orice preț, și te-am achiziționat. Nu ghicești pentru ce ?

GARIBALDI : Nu.

LUPUS : Sînt colecționar. Asta e mania mea, pasiunea mea. Mă lasă rece colecțiile de scrumiere americane, de pipe turcești, de substanțe dezodorante pe bază de clorofilă și mai știu eu de ce alte lucruri. În schimb, colecționez făpturi omenești. Exemplarele cele mai bune. Tot ce e mai reușit în fiecare branșă. Nimic nu poate rezista acestui capriciu, acestei fantezii. Pavilioanele palatului pe care il vezi, sînt, ca să zicem așa, albumele mele, vitrinele mele. Acu' în ele te afli și Tu, faimosul centru înaintaș. Nu ești mulțumit ? *(Oferindu-i o țigară.)* Fumezi ?

GARIBALDI *(refuză cu un gest)* : Asta înseamnă că toată lumea o să vină să mă privească și să mă cerceteze din toate părțile, ca pe cine știe ce jivină nemaivăzută ? Eu vreau să joc fotbal.

LUPUS : Asta-i bună ! Nu mai vorbi copilării ! N-am de gînd să te arăt nimănui. Eu sînt colecționar adevărat. Unde ai văzut dumneata colecționar să-și arate comorile ? Nu ! Plăcerea mea e mult mai subtilă. Sublim și magnific pentru mine este să mă plimb pe stradă și să-i aud pe cei din jur murmurînd : „Asta-i Lupus ! Cine ? Lupus ! Posedă cea mai bună colecție de făpturi omenești. Are în vitrinele lui o piesă unică : pe Marele Garibaldi !" Și toți să se uite la mine și să moară de invidie. Ei, mai zi că nu ești mulțumit ! Fumezi ? În clipa de față am 80.000 de muncitori care lucrează în fabricile mele. Cu toate astea, întreaga mea vanitate se concentrează într-un singur om excepțional : Aristides Garibaldi ! Un milion șapte sute de mii de pesos !

GARIBALDI : Dar eu vreau să joc fotbal !

LUPUS : Lasă gluma !... Aici ai să fii fericit. Ai să ai de toate. Mîncăruri, după voie. Băuturi alese. Cărți, reviste, radio, televiziune. Tot ce-ți dorește inima. Prieteni... societate...

GARIBALDI *(înviorîndu-se)* : Dar la club... ? La „Nahuel"... pot să mă duc ? S-o văd pe mătușa Dominga ?

LUPUS *(scărpinîndu-și bărbia)* : Păi... pentru asta ar trebui să ieși. Vezi, aici e greutatea. Palatul are ziduri... sentinele... personal de pază. Nimeni n-are voie să iasă. Aici înăuntru o să ai de toate... *(Pauză.)* Va trebui să te lipsești de clubul tău și de mătușa Dominga.

GARIBALDI: Cu alte cuvinte... sînt prizonier. M-ați sechestrat, care va să zică.

LUPUS: Sechestrat?... Prizonier?... Ce vorbe sînt astea? Plătesc pentru tine un milion șapte sute de mii de pesos. Te aduc în palatul meu, îți ofer toate plăcerile posibile, tovărășia celor mai rare piese din colecția mea, îți declar că sînt mîndru de tine, iar tu, numai pentru că nu poți vizita un prăpădit de club și o mătușă nespălată, te socotești prizonier. *(Pauză.)* Va trebui să te adaptezi la modul nostru de viață. *(Se îndreaptă spre ieșire.)* Ei, acum te las singur. Instalează-te cît mai comod. *(Îi oferă o țigară.)* Fumezi?

GARIBALDI: Nu, eu vreau să plec. Vreau libertate!

LUPUS: Ce-ai spus că vrei?

GARIBALDI: Libertate!

LUPUS *(ieșind)*: Mă rog! Ce-ți poftește inima! Aici ai de toate. Spune lacheului să te servească. *(Iese. Garibaldi rămîne la locul lui. Se așază, aprinde o țigară și o fumează trăgînd fumul adînc în piept. Lumina descrește.)*

VAGABONDUL: Cacho Garibaldi se simțea prins într-o mreajă drăcească, al cărei mecanism nu-l cunoștea. Se gîndea la clubul lui, la locurile unde își petrecuse viața, la prieteni, la mătușa, la mulțimea care umplea stadioanele. Zile în șir a stat într-un fel de toropeală care-i paraliza pînă și voința de a trăi. În realitate, afară de celelalte piese din colecție, nu putea comunica cu nimeni. Majordomii, lacheii și pajii păreau surdomuți. O bucată de vreme a rămas în apartamentul lui. Apoi, plictiseala și nevoia de a face ceva l-au determinat să se plimbe prin salonul în care se întruneau tovarășii lui de captivitate. *(Garibaldi se scoală în picioare și începe să se plimbe încoace și încolo. Pe una din uși intră Hamlet, pășind încet și monologînd cu un aer absent. Garibaldi îl privește cu o oarecare frică și rămîne în expectativă.)*

HAMLET *(mergînd)*: Destin. Subtil paradox. Înțelegerea omenească se irosește zadarnic fără a-i da de rost. E oare destinul săgeții să ajungă la țintă? Atunci, ținta e moartea săgeții. Să meditezi. Să ții treaz impulsul vital. Să amîi cît mai mult moartea. Viața e o anticameră a destinului. Un zbucium ciudat care își pierde sensul cînd se împlinește pe sine însuși. A trăi înseamnă a medita. A medita înseamnă a amîna, a rămîne în nedefinit, a pluti în văzduh în zborul unei săgeți trimise în gol. *(Pauză.)* Să medităm deci. Să veghem asupra propriei noastre făpturi. Să fim noi înșine străjeri ai acestei grămezi de carne palpitîndă, a cărei odihnă o vrem și n-o vrem în același timp. *(Se uită mirat la Garibaldi.)* A, străinul nostru. *(Către Garibaldi)* Ești onest?

GARIBALDI: Cum?

HAMLET: Iartă-mă. Nu trebuia să-ți pun asemenea întrebare. Trăim vremuri mult prea ciudate pentru ca onestitatea să poată fi întîlnită pe toate drumurile. S-ar fi cuvenit să te întreb altceva, mai potrivit cu lumea în care trăim. *(Îl întreabă cu malițiozitate)* Ești abil?

GARIBALDI: Păi... la fotbal, da. Sînt destul de abil.

HAMLET: Fotbal? Ciudat cuvînt! Urechilor mele le sună ca un nume străin al cărui sens nu-l deslușesc. Desigur, nu e cuvînt danez. Ce înseamnă fotbal?

GARIBALDI *(uimit)*: Cum? Dumneata nu știi ce e aceea fotbal?

HAMLET *(mînios)*: Da' tu știi ce e acela Hebennon? Sînt sigur că nu știi. Ai văzut? Eu nu știu ce este fotbalul, iar în ce privește Hebennonul, am eu însumi îndoieli. Să presupunem că ar fi o otravă care figurează în scena a cincea din actul întîi al istoriei mele. Numai că termenul Hebennon apare doar în cele două ediții *in folio*. Ediția *in quarto* îi spune Hebona. Pas de mai înțelege ceva! Cei mai mulți sînt de părere că ar trebui să-i spună Hembame, care înseamnă „mătrăgună“, deși comentatori ca Onions presupun că numele adevărat ar fi Hebon, întemeindu-și părerea pe opera lui Marlowe, în timp ce revista „Modern Language Review“ — numărul din iulie 1920 — susține că denumirea corectă ar fi *Guayacum* sau *Lignum vitae*. Așa încît, vezi dumneata. Fiecare cu ignoranța lui. În felul acesta, oamenii pot trăi laolaltă și se pot respecta reciproc. Și acum explică-mi, străine, ce este fotbalul.

GARIBALDI: Păi, fotbalul este un joc. Constă în a alerga cu o minge și a o băga într-un fel de poartă,

apărată de adversari. Joacă unsprezece contra unsprezece.

HAMLET *(gînditor)*: Mda... înțeleg... și... tu făceai asta?

GARIBALDI: Da; mereu. E specialitatea mea.

HAMLET: Cred că am priceput. Și... pentru ce-o făceai?

GARIBALDI *(nedumerit)*: Păi... pentru nimic. E un sport. Publicului îi place. E sportul cel mai popular. Sute de mii de oameni sînt nebuni după el.

HAMLET: Dacă tu spui că oamenilor le place, înseamnă că vremurile s-au schimbat mult. Eu aș putea concepe un turnir sau un alt joc, dar numai ca antrenament pentru luptă. Pe cînd tu spui că joci numai așa, de dragul jocului. Și că asta se cheamă sport. Așadar, tu treci mereu la acțiune fără să urmărești vreun scop. *(Rîde.)* Știi că tu ești anti-Hamlet?

GARIBALDI: Dacă zici dumneata...

HAMLET: Asta este. Acțiunea inutilă. Odată și odată va veni Fortimbras, care te va înțelege. Va sosi momentul acțiunii. Dar atunci, Hamlet nu va mai exista. Atunci, îndoielile lui vor fi luat sfîrșit. Hamlet va fi umbra care a răzbunat o altă umbră. Eu îmi voi omorî unchiul numai atunci cînd propria mea moarte va fi fost decretată în otrava lui Laertes. Cînd voi ști să-mi împlinesc destinul, atunci voi muri. Mă voi realiza pe mine însumi. Voi fi. *(Pauză.)* Aceasta e încă o interpretare a cazului meu. Nu te gîndi la ea. Așadar... unsprezece contra unsprezece? Și sutele de mii de oameni ce fac?

GARIBALDI: Privesc...

HAMLET: Ce mai sport popular!

GARIBALDI: Iartă-mă, te rog. Dar dumneata mi-ai fost prezentat ca o culme a artei. Dumneata joci undeva pe scenă?

HAMLET: Are multe înțelesuri această întrebare a ta. Eu nu joc. Amîn, amîn mereu, meditez, despic firul în patru. Sînt o săgeată trimisă din arc spre o țintă. Destinul meu e acțiunea, dar numai la capătul traiectoriei. Deocamdată, totul nu e decît amînare. *(Scoate spada din teacă.)* Închipuie-ți de pildă, că eu am fost creat pentru a-ți da moartea cu această spadă. *(Se îndreaptă spre Garibaldi cu spada întinsă.)* Închipuie-ți că viața mea n-ar avea alt rost decît aceasta. *(Garibaldi bate în retragere.)* Odată împlinit destinul meu, restul va deveni inutil și vrednic de dispreț. Pînă atunci... *(Simulează o lovitură în gol.)* Meditez, mă îndoiesc, șovăi, amîn... *(Îl înghesuie într-un colț și îi pune spada în piept.)* Moartea ta va fi și a mea. Două spectre laolaltă, pentru a da satisfacție altui spectru, mai mare, care voiește astfel. *(Simulează o lovitură puternică.)* E destinul! E rezolvarea paradoxului! E...

GARIBALDI: Aaaaa! *(Hamlet bagă spada în teacă și rîde în hohote.)*

HAMLET: Nu te alarma. Urăsc acțiunea. Eu exist numai în măsura în care pot prelungi acest prezent meditativ. Înțelegi? *(Iese, încrucișîndu-se cu Profesorul și cu Nora, care intră alergînd.)*

PROFESORUL: Ce s-a-ntîmplat aici?

NORA: V-ați luat la bătaie?

GARIBALDI: Cine e nebunul ăsta?

PROFESORUL: Nu e nebun. Știe perfect de bine ce face.

GARIBALDI: Păi, m-a atacat cu o spadă.

PROFESORUL: O fi vreo neînțelegere la mijloc. Dumneata nu l-ai citit pe Shakespeare?

GARIBALDI *(nedumerit)*: Și, pentru asta a vrut să mă omoare?

PROFESORUL: Nu, omul lui Dumnezeu! E un simplu mijloc. Asta face parte din personalitatea lui Hamlet.

GARIBALDI: Da' în definitiv, cine e dînsul?

HAMLET *(din culise)*: Hamlet, prin grația lui Dumnezeu, și orfan prin aceea a propriului meu unchi!

NORA: Este și el un exemplar din colecție, ca noi. Dînsul era actor. Făcea parte dintr-o trupă ambulantă. Totuși, se pare că era un bun interpret al lui Shakespeare. Senor Lupus l-a văzut jucînd într-o seară, cînd trupa lui se afla aici în oraș, și a fost cuprins de entuziasm. În schimbul sumei de două sute de mii de pesos, achitați în numerar, impresarul i l-a cedat pe Hamlet cu costum cu tot, cu spadă și craniu. De atunci face parte din colecție. Și el a venit aici ambalat într-o ladă. Înțelegi?

GARIBALDI: Da. Parcă încep să mă mai dumiresc. Chiar dacă toate astea mi se par ciudate, nespus de ciudate!... Nu pricep totuși de ce a trebuit să-și joace rolul cu mine.

O fi el actor, dar aici nu sîntem la teatru.

PROFESORUL : Ai dreptate. Nu sîntem la teatru.

NORA *(zîmbind)* : Îmi dau seama ce trăsniţi trebuie să-ţi părem. Dar ai să te obişnuieşti curînd. Fapt e că senor Lupus l-a cumpărat pe *Hamlet*. N-a cumpărat un actor, nici un om în carne şi oase. A cumpărat pur şi simplu un personaj. Şi acum, toată ziua trebuie să-l facă pe Hamlet. Să trăiască, să respire, să acţioneze, să mănînce, să doarmă întocmai aşa cum o făcea clasicul prinţ al Danemarcii.

GARIBALDI *(după o pauză, cu oarecare sfială)* : Şi dumneavoastră ?...

NORA : Ne aflăm cu toţii aici dintr-un motiv asemănător. Eu am fost...

PROFESORUL : ...Nora a fost cea mai strălucită elevă a celebrei Tomanova. La optsprezece ani era prima balerină a Teatrului „Coliseu". Impresarul i-a asigurat picioarele pentru două milioane de pesos. Închipuie-ţi, optsprezece ani ! Un viitor strălucit !

GARIBALDI : Şi ce s-a-ntîmplat pe urmă ?

NORA : Nimic. La o repetiţie am dat cu piciorul într-un cui şi m-am ales cu o zgîrietură la genunchi. Un fleac. A trecut de la sine. Numai că impresarul stătea prost cu finanţele. Avea nevoie de bani. Atunci, i-a venit în minte să reclame prima de asigurare. La început, societatea nici n-a vrut să audă. Dar cum impresarul insista, a apărut deodată senor Lupus, care e preşedintele trustului de asigurări, şi a plătit cele două milioane. Dar a pretins în schimb ca picioarele să-i fie aduse acasă. *(Zîmbeşte.)* Iar împreună cu ele, m-au adus şi pe mine.

GARIBALDI *(privind-o)* : Şi de-atunci nu mai dansezi ?

NORA : Ba da, uneori dansez. De una singură. Aşa ca să nu mă vadă nimeni. Senor Lupus nu mă lasă. Zice că m-aş putea răni cu adevărat. Afară de asta, e de părere că baletul deformează pulpele. Îmi permite doar să fac cîţiva paşi cînd vine vreun vizitator mai distins.

GARIBALDI *(înseninîndu-se)* : Care va să zică, vin şi vizitatori ?

NORA : Numai turişti.

GARIBALDI *(puţin decepţionat, căci se gîndise la prietenii lui)* : Uite, domnule ! Şi a plătit două milioane de pesos pentru picioarele dumitale ? Asta-i o avere !

NORA *(cu cochetărie)* : Nu cumva eşti gelos că a dat mai mult pe ale mele decît pe ale dumitale ?

GARIBALDI : Nu-i vorba de asta. Dar gîndeşte-te singură ! Un milion şapte sute de mii, numai ca să nu mă lase să joc. Două milioane, ca să nu te lase pe dumneata să dansezi. Curios fel de a-ţi cheltui banii.

PROFESORUL : Cît priveşte banii, nu-i duce dumneata grijă ; are destui. Afară de asta, nu totdeauna plăteşte atîta. Bunăoară, pentru King-Kong a dat numai trei sute de pesos.

GARIBALDI : Numai ? Şi ce era el ? Artist de circ ?

NORA : Nu chiar artist. Lucra ca om-maimuţă. Pe vremea aceea era mult mai păros. Cînd circul a dat faliment, figura în inventar ca maimuţă dresată. Lupus l-a cumpărat şi l-a adus aici. Cum să-ţi spun... privit mai de aproape, seamănă mai curînd a om. Dar prea siguri nu sîntem...

GARIBALDI : Da, acum am înţeles. *(Către Profesor)* Şi dumneavoastră ? Trebuie să fiţi şi dumneavoastră vreun personaj celebru. Nu-i aşa ?

PROFESORUL : Nu. Eu sînt doar un modest om de ştiinţă. M-am ocupat de unele probleme care, pe urmă, au devenit foarte la modă. Îmi vedeam în tihnă de studiile mele, pînă cînd într-o bună zi au început să mă chinuiască nişte îngrozitoare arsuri la stomac. La un moment dat credeam că mă prăpădesc. Singurul lucru care îmi calma durerile era un preparat de bismut, foarte greu de găsit pe piaţă. Domnul Lupus a vrut să mă cumpere, şi cum eu am refuzat, dînsul a acaparat tot bismutul din oraş. Nu mi-a rămas decît să intru şi eu în colecţie. *(Cu amărăciune.)* Uite-te în catalog. Acolo e scris : „Profesor Walter Egon Udo Hanns von Westerhausen, fizico-matematician. Ştie să facă bombe atomice."

GARIBALDI : Cum ? Dumneavoastră ştiţi să faceţi bombe atomice ?

PROFESORUL : Nu. Eu cunosc doar formulele şi ecuaţiile. Pentru laborator n-am fost bun niciodată, fiindcă sînt niţel distrat. Deşi, bineînţeles... ca să-mi mai treacă de urît,

îmi mai fac și eu cîte o jucărie, la mine în apartament. Nimic serios. *(Scoate din buzunar un fel de ou.)* Uite, de pildă, asta e o bombiță cu nitropentat cirenaic de telenene, o descoperire a mea. Dacă o ții expusă o jumătate de oră la temperatura camerei, explodează cu o forță capabilă să arunce în aer un oraș întreg. Trebuie păstrată numai în răcitor, la o temperatură de patru grade sub zero.

GARIBALDI : Păi atunci, cum o țineți așa... ?

PROFESORUL : Vai de mine ! Ai dreptate ! Tocmai o aveam în mînă cînd ai strigat dumneata și *(dă să iasă)* dați-mi voie ! *(Iese în fugă.)*

NORA *(rîzînd)* : Nu te alarma. Profesorul e mult prea distrat. Sînt sigură că bomba e goală, iar el o crede plină. Totuși, într-o bună zi s-ar putea întîmpla ceva... *(Pauză.)* Probabil că în ochii dumitale noi toți îți părem nebuni. Nu ?

GARIBALDI : Nu, n-aș putea spune asta, domnișoară. Numai că...

NORA : Cam ciudați...

GARIBALDI : Nici asta. Numai că nu izbutesc să vă înțeleg, fiindcă eu n-am avut niciodată de-a face cu artiști ca dumneavoastră sau ca domnul Hamlet. Nici cu savanți ca domnul Profesor. Și nici măcar cu maimuțe... Ceea ce mă uimește este supunerea asta, resemnarea asta, cu care dumneavoastră acceptați să trăiți aici, între aceste ziduri. Fără să ieșiți vreodată. Fără să vedeți oameni... Ca niște pușcăriași.

NORA : Hamlet spunea acum cîteva zile, filozofînd, cum face el totdeauna : „E un atribut al celor puternici să pună stăpînire pe artă și știință și să le aducă în palatele lor. Cînd geniul nu înflorește singur la curte, trebuie adus de aiurea, din țări îndepărtate, ca o marfă, ca un articol de consum pentru spirit." *(Pauză.)* Noi... nu putem face nimic. Eu una n-aș ști unde să mă duc. N-am familie, n-am bani. E drept că dacă stăm să judecăm puțin, o fată ca mine nu prea are ce face aici. *(Pauză.)* Eu îmi visasem o altfel de viață. Plină de fantezie, de lumină, de muzică. Aveam drept la toate acestea. Și la dragoste. Iar aici stau singură. Nici Hamlet, nici King-Kong nu mă pot ajuta. Cît despre Profesor... uneori îmi vine să-l rog să-mi facă o bombă ceva mai mare și... *(Pauză.)* Și dumitale o să-ți fie dor de multe aici... Ai să ajungi la fel de ciudat...

GARIBALDI *(cu încăpățînare)* : Nu ! Eu n-am să mă pot obișnui niciodată. Eu am să fug de aici. M-am și gîndit la asta. Sînt un om liber, vreau să-mi trăiesc viața, să fiu printre ai mei, să joc fotbal. Pușcăria asta nu-i pentru mine. Mă aflu aici de puțină vreme, dar am și început să simt că mă înăbuș.

NORA : Senor Lupus e foarte puternic. Are paznici peste tot. Zidurile sînt groase... Cu zăbrele la ferestre... Și totuși, te înțeleg atît de bine ! *(Cu tandrețe.)* Nu te superi dacă îți spun ceva ?

GARIBALDI : Spune, domnișoară.

NORA : Îmi pari ca un canar închis într-o colivie. *(Intră Hamlet, urmat de King-Kong. Hamlet pășește gînditor, iar King-Kong, în spatele lui, il imită. Hamlet se întoarce, vizibil supărat, către King-Kong, care îi zîmbește. Intră un paj, întrerupîndu-i.)*

PAJUL : Domnișoara Nora Rodrigova și Hamlet, prinț al Danemarcii, să se prezinte în sala de exhibiție, pentru a fi arătați unui grup de turiști, care vizitează palatul.

HAMLET : Martori ! La ce bun ? Oare faptele mîrșave se săvîrșesc cu martori ? Nu, ele se fac în taină. Există oare martori și pentru intențiile noastre ? Nu, nu există. Și totuși intențiile păstrează o aparență materială. *(Către Nora)* Vino, micuța mea. Mergem să ne arătăm coaja și să ne ascundem miezul.

NORA *(netezindu-și părul)* : Sînt puțin nervoasă. *(Către Garibaldi)* Iartă-mă o clipă. Asta e singurul meu public. Totdeauna am trac. *(Se îndreaptă spre ieșire.)*

HAMLET *(luînd-o de mînă)* : Ofelia era ca tine. Și am trimis-o la mănăstire. *(Ies amîndoi.)*

GARIBALDI *(privește în urma lor. Apoi își îndreaptă ochii spre King-Kong, care surîde prostește)* : Ai rămas numai tu, mă. *(Se apropie de el.)* Tu te simți bine aici ? *(Pauză.)* Nu ți-ar plăcea mai mult un palmier în aer liber ? Și o maimuță ?... *(Pauză.)* Tu ai putea să mă scoți de aici. Pe sus, prin copaci ! Ca Tarzan ! Din cracă în cracă, ținîndu-mă la subsuoară, ca pe un pachet. *(Pauză.)* Pricepi tu ce-i asta ? Să fii liber... Eu vreau să ies în stradă, să-i văd iar pe băieții de la club. Pe mătușa mea Dominga... Dacă tu

ai vrea... *(Îl privește cu înțeles. King-Kong răspunde printr-o licărire în ochi și un surîs care îi înseninează fața. Apoi, brusc, devine serios și trist. Lasă ochii în pămînt, fixînd cu privirea un punct de pe podea. Poate că e amintirea celor cîtorva încercări de fugă pe care le făcuse el, aruncîndu-se cu toată puterea în zăbrelele groase de la ferestre. Deodată, se ridică și se repede spre ieșire, neputincios, dînd semne de furie.)* Nu? Nu vrei să mă scoți pe sus, din pom în pom? *(Garibaldi privește spre locul pe unde a ieșit King-Kong, apoi se lasă încet pe un taburet, cu capul în palme. Lumina descrește. Un singur fascicul îi luminează capul. Începe să se audă un cor surd și absent, ca dintr-o altă lume.)*

CORUL (scandînd): Ga-ri-bal-di! Ga-ri-bal-di! Ga-ri-bal-di! Ga-ri-bal-di! *(Într-un colț al scenei se luminează o tribună plină de oameni. Toți scandează.)* Ga-ri-bal-di! Ga-ri-bal-di! Ga-ri-bal-di! Ga-ri-bal-di! Ga-ri-bal-di!

UNUL: Pasează!

ALTUL: Trage!

ALTUL: Șut!

ALTUL: Arbitru', la școală!

ALTUL: Nu vezi că-i faul, chiorule?

ALTUL: Ce faul? Asta-i cotonogeală!

VÎNZĂTORUL I *(traversînd scena)*: Limonadă rece!

VÎNZĂTORUL II *(traversînd scena în sens invers)*: Doi bani bucata! Doi bani bucata! Poftiți, domnilor. Poftiți, că se termină! *(Strigăte. In timp ce corul mai continuă să scandeze :* Ga-ri-bal-di!, *lumina se stinge. Apoi, brusc, se face liniște. Intr-o perspectivă îndepărtată, apare mătușa Dominga cu o ceașcă de ceai în mînă.)*

DOMINGA: Cacho! Te văd trist, puiule! Ce-ai pățit? Nu vrei să-i spui mătușii tale Dominga? Bea, dragul maichii. Bea un ceai. *(Îi întinde ceașca, însă lumina se stinge. Intr-o altă parte a scenei, o rază învăluie în lumină o colivie și un canar, care începe să cînte. Apoi, lumina se stinge și canarul tace, în timp ce se aud acordurile unui tango. O pereche traversează scena dansînd. Apare un băiat cu o minge în mînă.)*

BĂIATUL: Al douăzeci și cincilea minut de joc! Rivera înaintează! Trage! Portarul face un plonjon de toată frumusețea. Degajează! Mingea ajunge la Garibaldi. Garibaldi înaintează. Trage puternic!... *(Deodată, îl observă pe Garibaldi.)* Cacho! Ce faci aici? De ce ești trist? Nu mai joci duminicile? De ce? Prostule! Era așa de frumos cînd te vedeam jucînd la „Nahuel". Îți amintești, Cacho, cînd jucai la „Nahuel"? *(Se îndreaptă spre ieșire.)* N-ai să mai joci? Ce păcat! *(Se îndreaptă încet spre ieșire, cu mingea în mînă. Înainte de a ieși, se întoarce.)* Cacho! *(Iese, în timp ce intră Nora, rotindu-se în ritmul unui vals clasic. Îl înconjoară deodată pe Garibaldi, apoi dispare. Intră grăbit Profesorul, ținînd în mînă o bombă cu fitilul aprins. O pune în mîinile lui Garibaldi.)*

PROFESORUL: Ești bun să ții tu asta o clipă? E un mic preparat de fenilizopropilbutaratricen parenoic de benzol. *(Rîde)* Foarte exploziv! *(Îi ia bomba din mînă.)* Nu-ți fie teamă! Explodează numai în prezența urii! *(Iese grăbit, încrucișîndu-se cu imaginea lui Hamlet, care este luminată dintr-o parte.)*

HAMLET: Știi tu ce-i acela „Ofsaid"? Sînt sigur că habar n-ai. Revista „Caras y Caretas" — numărul din iulie 1920 — scria că... *(Imaginea lui se șterge, iar pe întuneric se aude cîntecul canarului. Din fundul scenei avansează un portărel.)*

PORTĂRELUL: Vîndut! Adjudecat! Pronunțat și investit în ședință publică! Dacă în termen de patruzeci și opt de ore pîrîtul „Nahuel Athletic Club"... Cu respectarea tuturor formelor prevăzute de lege!... Eu țin cu echipa „Nahuel Club". Afară, ticălosule! *(Face un salt și iese ca și cum ar fi primit o lovitură de picior în spate. Intră Licitatorul.)*

LICITATORUL: Unu cincizeci, domnilor! Unu cincizeci! Doi! Doi pesos! Priviți, domnilor, ce frumusețe! Ce dinți! Ce inimă! O inimă unică! Conține nitropentat cirenaic de telenene! Doi pesos! Trei pesos! Trei pesos kilogramul... *(Iese, licitînd mai departe, pînă cînd i se stinge vocea în culise. Intră Lupus, îmbrăcat în costum de patron de circ, cu joben pe cap. Pocnește din bici.)*

LUPUS: Ale! Hop! Și acum, doamnelor turiste, veniți să vedeți marele, marele fenomen, pe maestrul golului! *(Intră patru turiste străine,*

care dau ocol lui Garibaldi în ritmul unei muzici de cutiuță, murmurînd și suspinînd entuziasmate.)

O TURISTĂ *(pronunțat accent englez)*: Cît vreți pentru „lui"?

LUPUS *(pocnind din bici)*: Aile! *(Turistele, înșirate una după alta, părăsesc scena suspinînd.)* Să mergem! Am să vă arăt acum cei doi șoferi de taxi, aduși foarte recent din Spania. Ceva nemaipomenit! *(Ies în pocnete de bici.)*

DOMINGA *(dintr-o altă perspectivă, strigîndu-l pe Garibaldi)*: Cacho! Cacho! *(Urmează un vîrtej drăcesc de crîmpeie de cor, fluierături de arbitru, zarvă de stadion, pocnete de bici, diferite muzici. Toate, laolaltă, pe întuneric. Garibaldi scoate un puternic hohot de plîns, care parcă mătură zgomotele și întunericul. Se face liniște. Lumina revine la normal. Intră Nora.)*

NORA *(apropiindu-se, foarte mirată, cu multă tandrețe)*: Cacho! Ce-i cu dumneata? Plîngi?...

— CORTINA —

ACTUL III

Același decor ca în scena precedentă. La începutul actului apare Vagabondul în fața cortinei. Răsfoiește grăbit caietul. Apoi se adresează publicului.

VAGABONDUL: Unde ne-am oprit? *(Răsfoiește.)* Ah, da! Să mergem mai departe! *(Cortina se ridică și pe scenă intră Hamlet, plimbîndu-se gînditor. În spatele lui, cu o minge în mînă și imitîndu-i pașii, foarte amuzat, vine King-Kong. Hamlet continuă să se plimbe, ca și cînd nu l-ar fi observat. Apoi, se așază comod pe tron. King-Kong, imitîndu-l foarte amuzat, se așază pe dușumea. Hamlet îi aruncă o privire plină de reproș și condescendență ironică. Apoi, îi face semn să se apropie puțin. King-Kong se apropie, fără a se ridica de jos. Hamlet îl privește.)*

HAMLET *(lui King-Kong și către sine însuși)*:

To be, or not to be: That is the question:
Whether 'tis nobler in the mind to suffer
The slings and arrows of outrageous fortune,
Or to take arms against a sea of troubles,
And by opposing end them? To die: to sleap;
No more; and, by a sleep to say we end
The heart-ache and the thousand natural shocks
That flesh is heir to, 'tis a consummation
Devoutly to be wish'd. To die, to sleep;
To sleep: perchance to dream:...[1]

(Îl privește batjocoritor pe King-Kong, cu o expresie de infinită compătimire. Apoi, se ridică și se îndreaptă spre culise. Deodată, se oprește.) Alții... îți oferă libertatea. Pe cînd eu, nu te rog decît să mă înțelegi...! *(Iese. King-Kong rămîne, buimac, la locul lui. Intră Garibaldi. King-Kong se uită la el și saltă mingea în mîini. Garibaldi îi face semn să-i arunce mingea. King-Kong i-o aruncă. Garibaldi, foarte mulțumit, i-o aruncă înapoi și așteaptă ca jocul să continue. Dar King-Kong prinde mingea și iese. Garibaldi rămîne cu mîinile întinse. Apoi, face un gest lent de neputință și resemnare și se așază îngîndurat, fixînd cu ochii un punct de pe podea. Nora, în vîrful picioarelor, se apropie de el pe la spate și îi pune o mînă pe umăr.)*

---

[1] A fi sau nu a fi, iată întrebarea: este mai vrednic să suferi în inima ta loviturile și săgețile soartei vrăjmașe, sau să te înarmezi împotriva unei mări de suferințe, și înfruntîndu-le, să le curmi? A muri, a dormi, doar atît, și să știi că printr-un somn pui capăt chinurilor inimii și miilor de patimi pe care le moștenește carnea. E o încheiere ce-am putea s-o dorim din adîncuri. A muri, a dormi; a dormi, a visa poate.

(Trad.: Maria Banuș și Vera Călin)

NORA : Gînduri negre, Cacho ?

GARIBALDI : Știu eu ? Nu-ți face sînge rău pentru mine ! Eu n-am să pot rămîne aici.

NORA : Te înțeleg, Cacho...

GARIBALDI : Ba nu. Dumneata te-ai resemnat. Mi-ai spus-o singură. Dumitale nu-ți pasă cînd se uită lumea la dumneata ca la urs.

NORA : O, să nu crezi asta, Cacho. Cînd m-am dus în sala de exhibiții, eram gata să izbucnesc în plîns. Dumneata ai trezit în mine un spirit de răzvrătire, care nu mă mai părăsește. Poate, fiindcă ești puternic. *(Pauză.)* Pînă nu de mult nici prin gînd nu-mi trecea să plec de-aici. Singura mea grijă era să am un acoperiș și un blid de mîncare.

GARIBALDI : Și acum ?

NORA : Acum asta nu mă mai interesează. Nu știu cum... dar parcă n-ar mai fi pentru mine lucrul cel mai important.

GARIBALDI *(izbucnind)* : Vino cu mine ! Să fugim împreună !

NORA *(mișcată, trădînd o stranie uimire)* : Să fugim ? Noi ? O ! Asta-i nebunie ! Cum o să ieșim de-aici ?

GARIBALDI : Am să caut eu mijlocul. Și îți jur că din clipa asta n-o să mă mai gîndesc la altceva. Am răbdat destul. Pînă și cele mai mici amintiri m-au făcut să sufăr. În aceste zile am învățat de la viață mai mult decît în toții anii pe care i-am trăit pînă acum. Și am învățat că viața are rost numai atunci cînd e liberă. *(Pauză.)* Trebuie să ne pregătim fuga, domnișoară Nora. *(Se apropie de ea.)*

NORA : Dar palatul ăsta e o fortăreață !

GARIBALDI : Am s-o dărîm !

NORA *(entuziasmată)* : Da, Cacho. Ai s-o dărîmi. Ești puternic ! *(Pauză.)* Pe urmă, va trebui să ne gîndim unde ne-am putea ascunde.

GARIBALDI : Eu stau cu mătușa mea. Ea o să ne dea adăpost.

NORA : Aici ? În oraș ? O să ne găsească !

GARIBALDI : N-are importanță unde. O să fugim undeva departe, într-un sat uitat de lume. *(Pauză.)* Mergem împreună, Nora.

NORA : Asta e un vis, Cacho ! Și ce-o să facem noi doi, singuri, fără prieteni, într-un sat pierdut cine știe unde ?

GARIBALDI : Eu pot să muncesc. Pot să fiu antrenor, sau maseur.

NORA : Iar eu aș putea da lecții acasă. Să avem o căsuță mică-mică. O colibă din trunchiuri de copaci. Cu mobilă puțină : o sobă, un patefon. Mai punem un covor și un fotoliu în care să se odihnească Cacho, lîngă foc, cînd vine el de la muncă. Eu am să dansez numai pentru dînsul.

GARIBALDI : Și să fim liberi !

NORA : Și fericiți !

GARIBALDI : Amîndoi ! *(Pauză. Se prind de mîini, fericiți că și-au dat seamă de dragostea lor.)* Nora !

NORA *(apropiindu-se)* : Cacho ! Asta înseamnă că...

GARIBALDI *(îmbrățișînd-o)* : Da... *(Dau să se sărute, cînd o explozie puternică se aude din culise. Cei doi se îndepărtează unul de celălalt. Intră Profesorul, cu fața neagră de funingine, cu hainele ferfeniță, cu părul vîlvoi. Dintr-un buzunar al hainei iese fum.)*

PROFESORUL : *N-ați văzut cumva ochelarii mei ?*

GARIBALDI : Ce s-a întîmplat, domnule Profesor ?

PROFESORUL : Păi, stăteam pe întuneric, la mine în odaie, și m-am apucat să-mi caut ochelarii. Ca să-i găsesc mai ușor, am aprins un chibrit și l-am apropiat de fitilul unei lămpițe cu gaz. Cînd colo, se pare că acela nu era fitilul de lampă. A zburat în aer un perete întreg ! *(Își găsește ochelarii în haină.)* A, uite-i aici ! Acum mă duc să văd mai bine ce s-a întîmplat. *(Iese. Intră Hamlet.)*

HAMLET : Și surlele să dea de veste trîmbițelor ; trîmbițele, tunarului plecat în depărtări ; tunul, cerurilor, iar cerurile, pămîntului. *(Pauză.)* Zvîrcoliri grele zguduie lumea în aste vremuri. Fortărețele zboară în aer, se prăbușesc castele. Numai răul și viclenia mai dăinuiesc, sprijinite în coloane subtile, de impalpabilă marmură. *(Către Garibaldi)* Că veni vorba, gladiatorule, cred că am văzut și eu ceva din faimosul tău fotbal.

GARIBALDI : Ai văzut pe cineva jucînd fotbal ? Unde ?

HAMLET : Pe stradă. Bănuiesc că era fotbalul acela pe care mi l-ai descris tu...

NORA : Dar dumneavoastră n-aţi putea vedea strada, Alteţă. Din pavilionul acesta, strada nu se zăreşte deloc. Nu există nici ferestre, nici balcoane.

HAMLET : Dar există un perete întreg dărîmat de maşina drăcească a preaînvăţatului nostru alchimist şi necromant. *(Se îndreaptă spre ieşire.)* Alchimia explozivă, în adevăr, tare neplăcută... *(Iese.)*

GARIBALDI *(apropiindu-se în fugă de Nora)* : Strada ! Ai auzit, Nora ?

NORA : Pe acolo o să fugim, Cacho. Visul nostru e aproape !

GARIBALDI *(o îmbrăţişează)* : Şi eu îţi jur că o să fim fericiţi.

NORA *(ca prin somn)* : În noaptea asta...

GARIBALDI : cînd toată lumea o să doarmă...

NORA : tiptil, tiptil, tu şi cu mine...

GARIBALDI : o să fugim. *(Intră Lupus şi aplaudă.)*

LUPUS : Bravo ! Bravissimo ! Bis ! Bis !...

NORA *(speriată)* : Senor Lupus, noi... *(Garibaldi îl priveşte cu o expresie oarecum provocatoare.)*

LUPUS : O, nu-mi displace ! Dimpotrivă ! Închipuiţi-vă ! Formidabil ! Un nemaipomenit noroc ! Balerina şi centrul înaintaş contopiţi într-un exemplar unic ! Ce fericire-mi aduceţi ! O să vină fotografii de la toate revistele. Şi televiziunea. Am să difuzez ştirea în întreaga lume. Un eveniment unic. Balerina şi centrul înaintaş ! O să trebuiască să facem unele schimbări în catalog. Ei haide ! Îmbrăţişaţi-vă.

GARIBALDI : Asta nu. Asta ne aparţine numai nouă.

NORA : De ce nu ? *(Încet, către Garibaldi)* În noaptea asta, fugim. Nu uita.

GARIBALDI : Cum ziceţi dumneavoastră, senor Lupus. *(Se îmbrăţişează.)*

LUPUS *(priveşte extaziat. Apoi stă puţin pe gînduri, scuturînd din cap)* : Staţi puţin. Am o idee genială ! Sublimă ! Demnă de talentul marelui Lupus ! Ascultaţi aici ! *(Se instalează pe tronul lui.)* De un timp încoace, cu toate satisfacţiile pe care mi le dă colecţia mea, nu mă simt mulţumit. Colecţia e splendidă, unică, deşi Profesorul mi-a dărîmat un perete. Dar sînt puţin cam plictisit de această sterilitate filatelică. Şi atunci, iată că voi doi vă îndrăgostiţi unul de altul. E firesc ca geniul lui Lupus să prindă ideea din zbor. *(Rămîne puţin în expectativă.)* O crescătorie ! Am să fac o crescătorie !

NORA *(fără să priceapă)* : O crescătorie ?

LUPUS : Exact ! O crescătorie ! O pepinieră ! Voi doi o să fiţi exemplarele mele de prăsilă. Vă închipuiţi ce copii o să faceţi. Ce armonie de mişcări, ce linie, ce forţă, ce uşurinţă de deplasare ! Văd de pe acum oraşul plin de anunţuri luminoase. Zeci de avioane scriind numele meu pe cerul albastru. *(Scrie cu mîna în aer.)* Crescătoria Lupus ! Exemplare umane selecţionate. Pur sînge. Rasă superioară prin încrucişare ultraperfecţionată ! Am să obţin preţuri fabuloase pe piaţă.

GARIBALDI : Ascultă !

NORA *(reţinîndu-l)* : Lasă-l să vorbească În noaptea asta fugim.

GARIBALDI : E o idee foarte curioasă.

LUPUS : Demnă de mine. Profesorul o să iniţieze întreaga producţie de copii în tainele ştiinţei. Hamlet o să-i înveţe bunele maniere, iar King-Kong educaţia fizică. Aripa aceasta a palatului se va transforma în crescătorie. Am să mai cumpăr şi alte specimene de prăsilă : pianişti cu dactilografe, poetese cu contabili, chirurgi cu violoniste, caligrafe cu medici. Toate soiurile posibile. Profitînd de dărîmarea peretelui, am să încep imediat modificările necesare. Pe voi am să vă mut în pavilonul trei.

NORA : Să ne mutaţi de aici ?

LUPUS : Bineînţeles. Pavilionul acesta comunică cu strada. Asta e foarte... nesănătos. O să mergeţi în centrul palatului, departe de orice posibilitate de contaminare cu aerul viciat al străzii !

NORA : Păi, să vedeţi... adică, da, sigur... Ne mutăm chiar mîine.

GARIBALDI : Da, da ; mîine.

LUPUS : Mîine ? Nu. Chiar acum. Pe loc. Nu vreau să am nici un risc. Nora, tu ai să te duci prima. Eşti femeie şi ţi se cuvine acest privilegiu. *(Apasă pe o sonerie. Intră doi lachei.)* O însoţiţi pe domnişoara Rodrigova în pavilionul al treilea, să-şi aleagă acolo un apartament.

GARIBALDI *(tăios)*: Nu te mişca, Nora!

LUPUS: Cum ai spus?

GARIBALDI: Nora să nu se mişte de aici!

LUPUS: Ce? Te răzvrăteşti? Tu ştii ce înseamnă aici o răzvrătire? Lachei! Puneţi mîna pe ea!

NORA *(înfricoşată)*: Nu te expune, Cacho. Oricum o să fim împreună. Mi-e frică pentru tine.

GARIBALDI: Mie nu mi-e frică.

LUPUS: Amîndoi formează acum un exemplar unic. Pedeapsa mea se va răsfrînge asupra amîndurora. Ascultă, rebelule, asta să fie prima şi ultima dată! *(Către lachei.)* Luaţi-o.

GARIBALDI *(lasă capul în jos)*: Fă ce vrei! *(Către Nora)* O să fim împreună, Nora, şi ceva o să se întîmple! *(Nora iese încet, însoţită de lachei.)*

LUPUS: Ce fel de rebeliune e asta? Aici singurul care comandă sînt eu, Lupus!

GARIBALDI *(surd)*: Nu în ce priveşte Nora.

LUPUS: De ce nu?

GARIBALDI: Fiindcă Nora-i a mea!

LUPUS: Ba-i a mea! Am cumpărat-o cu două milioane de pesos, şi fac cu ea ce vreau! *(Pauză.)* Şi cînd te gîndeşti că eram pe cale să o unesc cu tine. Cu un rebel! Păi, din voi o să iasă copii terorişti. Ce oroare! Nu, tu nu ai să faci parte din crescătoria mea. Te scot din colecţie. Ai să te duci în pavilionul patru, la clubul vegetarienilor. Acolo ai să te umfli de spanac şi ai să înveţi să te adaptezi la modul nostru de viaţă. Nici o rebeliune, afară de cele prevăzute şi controlate! *(Pauză.)* Noroc că mi-am dat seama la timp. N-ai s-o mai vezi pe Nora. Iar crescătoria, tot am s-o fac. Dar cu Nora şi cu King-Kong. Rezultatul o să fie şi mai bun! Femeia frumoasă împerecheată cu bestia! Şi cu King-Kong n-o să am nici o problemă. O să fie deajuns să i-o pun pe Nora în faţă şi să-i strig: „şo pe ea!" *(Garibaldi înaintează spre el. Se aud vocile unei mulţimi, care scandează surd: Ga-ri-bal-di. Undeva, departe, se aude finalul delirant al unei emisiuni sportive, în care Lalo Pelliciari anunţă un gol. Garibaldi îl apucă pe Lupus de gît şi îl strînge. Cînd Lupus cade, zgomotele încetează şi se aşterne o linişte pătrunzătoare. Lumina descreşte treptat, pînă cînd se face întuneric. Locul unde stă Vagabondul se luminează.)*

VAGABONDUL: Bravo! Bravissimo! *(Pauză.)* Bun. Cam astea au fost faptele principale ale istoriei. Restul e uşor de prevăzut. Aşa se întîmplă întotdeauna: cîte un băiat simplu, luptîndu-se cu ghiarele şi cu dinţii, ia asupra lui sarcini pe care numai mulţimi întregi le-ar putea duce la bun sfîrşit. *(Intră patru detectivi, cu toate atributele clasice: pipă, lupă, costum în carouri şi pronunţat accent britanic. Parcurg scena în lung şi în lat, oprindu-se la fiecare pas şi uitîndu-se unul la altul.)*

CORUL DE DETECTIVI: Rece, rece. *(Mai merg puţin.)* Rece, călduţ, călduţ. *(Se adună într-un colţ al scenei, lîngă o ieşire.)* Fierbinte! Fierbinte! Arde! Arde! *(Îl scot pe Garibaldi afară, traversînd scena cu el.)* S-a ars, s-a ars, s-a ars!

VAGABONDUL *(foarte atent)*: Da, s-a ars! A urmat un proces inutil, la care avocaţii, procurorul şi judecătorii au croncănit ca nişte corbi în jurul lui Garibaldi.
(Intră trei judecători-corbi, îmbrăcaţi în robă neagră, cu tocă doctorală în cap. Toţi trei au pliscuri lungi.)

JUDECĂTORUL-CORB *(către Procurorul-Corb)*: Crr! Crr!

PROCURORUL-CORB *(furios)*: Crr, crr, crrcrrrcrrr, crr, crr, crr!

AVOCATUL-CORB *(rugător)*: Crr, crr, crr, crr, crr, crr, crr, crr!

JUDECĂTORUL-CORB *(către amîndoi, chemîndu-i lîngă el)*: Crrr, crr, crr! *(Se strîng tustrei laolaltă şi, agitînd pliscurile, croncănesc toţi în acelaşi timp într-un ritm din ce în ce mai accelerat.)*

VAGABONDUL *(pe fondul croncănitului lor)*: Uitaţi-vă la ei! Nu-i greu de ghicit sentinţa. Am dreptate?

CORUL CORBILOR *(oprindu-se brusc, fiecare cu degetul întins)*: Ga-ri-bal-di! Crr! *(Ies fîlfîind din aripi. O pană neagră poate să cadă din tavan, plutind uşor prin aer.)*

VAGABONDUL: Şi de-aici, la puşcărie! *(Încet-încet se aprind luminile din piaţă; ferestruica din zidul închisorii se luminează şi revine întregul decor din actul I. Se aude vocea Gardianului.)*

GARDIANUL *(din culise)*: Toate locurile sînt ocupate, senor. Doriţi un

program? *(Intră în scenă şi îl zăreşte pe Vagabond.)* Cum, dumneata mai eşti pe-aici?

VAGABONDUL: Da, domnule Gardian. Trebuie să-l văd negreşit pe omul acela.

GARDIANUL: Mi s-a dat ordin să nu te las astăzi în piaţă.

VAGABONDUL: Totuşi, eu trebuie să-l văd.

GARDIANUL: Îl cunoşti, cumva?

VAGABONDUL: Da, domnule Gardian. Îl cunosc ca pe unul dintre cei mai buni prieteni ai mei.

GARDIANUL *(curios)*: Cum aşa? Nimeni nu ştie nimic. S-a anunţat doar atît: că urmează să fie spînzurat un om. Dumneata ştii cine e?

VAGABONDUL: Exact ceea ce ai spus dumneata!

GARDIANUL: Păi, ce-am spus?

VAGABONDUL: Că e un om! *(Se aude o voce din culise.)*

O VOCE: Domnule Gardian! *(Gardianul se îndreaptă spre ieşire.)*

GARDIANUL *(către Vagabond)*: Dacă vrei să rămîi aici, trage-te mai la o parte să nu te vadă. *(Îi indică un loc în culise. Ies amîndoi. Intră un om îmbrăcat în negru, cu înfăţişare de cioclu. Vorbeşte către public cu o voce gravă, ca de pe lumea cealaltă.)*

PREZENTATORUL PROGRAMULUI: Doamnelor şi domnilor! După cum e anunţat şi în program, avem printre noi pe binecunoscutul industriaş, domnul Cannis, celebrul rege al frînghiilor care se confecţionează în monumentalele fabrici ale firmei Cannis Company Limited, şi care vor fi folosite în execuţia de astăzi. Domnul Cannis e însoţit de încîntătoarea dumisale soţie, doamna Mary Cannis. Veţi petrece o dimineaţă plăcută în distinsa dumnealor societate. *(Salută şi se îndreaptă spre ieşire, încrucişîndu-se cu domnul Cannis, doamna Cannis şi un reprezentant al firmei, care intră grăbiţi.)*

D. CANNIS *(uşor accent yankeu)*: Domnilor şi doamnelor!

D-na CANNIS: Domnişoarelor!

D. CANNIS: Domnişoarelor! Nu voi spune decît puţine cuvinte, pe care mi le dictează emoţia momentului de faţă. Mă simt dator să vă atrag atenţia asupra folosirii frînghiilor marca...

CORUL CELOR TREI *(cîntînd)*: Cannis Company Limited!

D. CANNIS: ...în execuţiile publice de criminali. Fabricăm, de asemenea, şnururi împletite în opt pentru plimbat cîinii...

D-NA CANNIS: ...Sfori împletite în două, pentru împachetat.

D. CANNIS: Aţă specială pentru pescuit.

D-NA CANNIS: Sfori pentru înălţat zmeie.

D. CANNIS: Folosiţi cu încredere frînghiile marca...

CORUL CELOR TREI *(în ritm de swing)*: Cannis, Company, Limited!!

D. CANNIS: ...După cum vă puteţi convinge privind aceste mostre, ale căror preţuri le putem comunica celor interesaţi, de îndată ce se va termina această simpatică ceremonie. Firma noastră se consideră datoare să exprime profunda ei... *(Ezită. Se uită spre d-na Cannis.)* How do you say satisfaction?

D-NA CANNIS *(consultînd un dicţionar de buzunar)*: Satisfacţie.

D. CANNIS: Thank you... *(Către public)*... Profunda ei satisfacţie pentru faptul de a fi atins un nivel calitativ atît de înalt, încît produsele noastre au devenit indispensabile în acţiunile de urmărire şi pedepsire a delicvenţilor. Servim, astfel, nobila cauză a Justiţiei, cu o nestrămutată credinţă în marile valori umane, în posibilitatea de a-l face pe om mai bun, în triumful principiilor morale, al cinstei şi corectitudinii. Asta am avut de spus.

D-NA CANNIS *(către soţul ei)*: Mai e mult pînă începe?

D. CANNIS: No, my darling. Îndată o să se stingă luminile şi o să înceapă...! *(Cei trei îşi apropie capetele.)*

CORUL *(în ritm perfect de swing, cu o intonaţie de final)*: Cannis, Company, hu, hu, hu. *(Ies repede, zîmbind şi mulţumind cu privirea în dreapta şi în stînga.)*

PREZENTATORUL PROGRAMULUI: Şi acum, doamnelor şi domnilor, toate luminile se vor stinge, pentru ca execuţia să aibă loc numai la lumina zorilor, aşa cum prevede legea. *(În timp ce luminile se sting treptat, se aude un răpăit de tobe. Intră Călăul, îmbrăcat în glugă.*

După el, urmat de două sentinele, vine, pășind foarte încet, Garibaldi. Se urcă, cu mișcări lente, pe eșafod.)

CĂLĂUL *(aproape în întuneric)*: Spune cîteva cuvinte, condamnat. Așa e protocolul.

GARIBALDI *(aproape învăluit în întuneric. Deodată însă, o rază începe să-l atingă, crescînd, în plină față. Privirea i se luminează. Vorbește)*: Nu. Eu nu mor. Și asta face parte din viață. Puteți să-mi înăbușiți glasul și să-mi striviți trupul. Tot viață e și asta. Eu... sînt un om. A trebuit să sufăr mult, ca să înțeleg acest lucru. Dar acum știu că nu sînt singur. În fiecare stradă, în fiecare colțișor din acest imens oraș, pretutindeni unde există suferință și înțelegere, trăiesc oameni ca mine. Așa că, degeaba mai există lupi care vor să ne cumpere sîngele, să pună stăpînire pe fericirea, pe bucuriile oamenilor. Eu am luptat. Mi-am încercat puterile și acum sînt sigur. Asta... nu moare. *(Lumina care îl lovește în față devine intensă.)* De aici, de unde mă aflu, văd zorile. E doar o dungă de lumină, care se revarsă peste acoperișuri, colo, departe, la orizont. Dar sînt zorile! Da, zorile! Zorile pline de lumină și ciripit de păsări. Vin zorile! Mă auzi, Nora? Oriunde te-ai afla, ridică fruntea sus și scaldă-ți fața în lumină! Căci iată zorile! Zorile care vin! *(Rămîne nemișcat, umplîndu-se de o lumină intensă, cu o ușoară nuanță de roșu, care îi învăluie numai fața, ca o aureolă. Totul rămîne nemișcat. Un cor solemn și luminos inundă aerul, în timp ce încet, încet, se lasă...)*

— CORTINA —

În romînește de *M. Damian*

